

Academiejaar 2008-2009

Programmagids

Bachelor in de toegepaste psychologie

Bachelor 2

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Arbeids- en organisatiepsychologie		5	1	deel 1
School- en pedagogische psychologie		5	1	deel 1
Klinische psychologie		5	1	deel 1
Statistiek II		4	2	deel 2
Psychodiagnostiek II		4	1	deel 2
Gesprekstechnieken II		4	1	deel 2
Practicum arbeids- en organisatiepsychologie		3	1	deel 1
Practicum school- en pedagogische psychologie		3	1	deel 1
Practicum klinische psychologie		3	1	deel 1
Stage		12	2	deel 2
Recht		3	2	deel 1
Consumentenpsychologie		3	2	deel 2
Human resources management		3	2	deel 2
Groepsdynamica		3	2	deel 2
Intrafamiliaal geweld		3	2	deel 2
Gerontopsychologie		3	2	deel 2
Klinische neuropsychologie		3	2	deel 2
Onderwijs- en leerlingbegeleiding		3	2	deel 2
Leerstoornissen		3	2	deel 2
Psychopedagogische methodieken		3	2	deel 2
Methoden van psychologisch onderzoek		3	2	/
International Study Conference		3	1	/
Gegevens opleidingsonderdeel(TP1oKV1)nog niet beschikbaar!				

Studiecontract

Deze opleiding leidt tot het diploma van Bachelor in de toegepaste psychologie en beoogt professionele deskundigheid in de psychodiagnostiek en de psychologische hulpverlening. Het psychodiagnostisch handelen is gericht op hulpverlening aan individuen, groepen en/of organisaties. Het psychisch welzijn staat centraal in deze dienstverlening.

De bachelor in de toegepaste psychologie is werkzaam op het gebied van preventie, diagnose, ondersteunende en adviserende begeleiding, opleiding en vorming. Hij werkt interdisciplinair samen met psychologen, (para-)medici, (ortho-)pedagogen, sociaal werkers, leerkrachten, personeelschefs en bedrijfsmanagers. Zodra de student afstudeert, wordt hij ingeschakeld in werkvelden waar sprake is van toegepaste psychologie:

- het schoolpsychologisch werkveld,
- het orthopedagogisch werkveld,
- het klinisch psychologisch werkveld,
- het arbeids- en organisatiepsychologisch werkveld,
- het consumentenpsychologisch werkveld.

Klassieke taken zijn: studie- en beroepskeuzebegeleiding, functie-onderzoek en training, onderzoek en begeleiding van leer-, ontwikkelings- en persoonlijkheidsproblemen, rekrutering en selectie, personeelsbeheer, personeelsadministratie en personeelsbeleid, vorming, opleiding en marktonderzoek.

De vele werkdomeinen en probleemstellingen en de interdisciplinaire samenwerking vereisen een ruime algemene vorming en een adequate beroepspersoonlijkheid.

Wetenschappelijk inzicht in het menselijk gedrag en het psychisch functioneren en de kennis van wetenschappelijk verantwoorde psychologische onderzoeks- en begeleidingsmethoden zijn fundamenteel voor de beroepsuitoefening. Voor probleemanalyse en probleemoplossing is vaardigheid in het selecteren en toepassen van adequate psychologische methoden en technieken noodzakelijk. Even belangrijk is vaardigheid in het interpreteren van ingewonnen informatie en het rapporteren aan cliënten en/of collega's.

Persoonlijkheidskenmerken zoals zelfstandigheid, flexibiliteit, creativiteit, communicatieve vaardigheden en een analytisch en synthetisch denkvermogen zijn essentieel voor deze bachelor.

Psychologische en pedagogische opleidingsonderdelen bieden de basisinzichten van de menswetenschappen en de nodige beroepsbekwaamheid. *Algemene Psychologie, Pedagogie, Ontwikkelingspsychologie, Sociale Psychologie en Psychodiagnostiek* staan daarbij op het programma. Algemeen vormende opleidingsonderdelen, zoals *Filosofie, Recht en Sociologie* verruimen de denkwereld. De stage in het tweede en het derde jaar staat borg voor werkveldverkenning en groei naar professionele deskundigheid. Ter afronding van de studies realiseert de student een scriptie over een zelf gekozen thema uit één van de werkvelden.

Een professionele bacheloropleiding geeft tevens een algemene vorming op meerdere vlakken:

Denk- en redeneervaardigheid

De student is in staat om zelfstandig, en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten, een kwaliteitsvolle redenering op te bouwen.

Informatie verwerven en verwerken

De opleiding stelt nieuwe beroepsspecifieke informatie ter beschikking, die de student zelfstandig kan verwerven en verwerken.

Kritisch reflecteren

De student kan kritisch reflecteren op het eigen beroepsspecifieke functioneren.

Methodisch handelen

De opleiding biedt in de verschillende opleidingsonderdelen regelmatig nieuwe problemen aan. De student kan methodisch handelen om deze problemen aan te pakken.

Leidinggevende taken uitvoeren

De student kan zelfstandig werkplannen opmaken, initiatief nemen bij groepswerken, en taken bespreken met collegas.

Communiceren van informatie, problemen en oplossingen

De student kan zowel schriftelijk als mondeling beroepsgerichte informatie verstrekken, problemen formuleren en mogelijke oplossingen voorstellen.

Teamgericht werken

De student is in staat in een multidisciplinair team een eigen constructieve inbreng te doen, waarbij hij respect heeft voor de inbreng van de anderen.

Oplossingsgericht werken

De student kan gebruik maken van beroepsspecifieke inzichten bij het oplossen van professionele problemen.

Arbeids- en organisatiepsychologie

Code: TP1oArbOrgPsy
Groep: /
Studiepunten: 5
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Schepers Catherine, Valkeneers Guido
Coördinator: Valkeneers Guido

Info voor studiekeizers

Deze cursus biedt een kader voor de A&O afstudeerrichting. Hierbij komen zowel individueel psychologische processen (perceptie, motivatie...) als groepsprocessen (werkteams, leiderschap, conflicthantering,...) in de onderneming aan bod.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Arbeids- en organisatiepsychologie

Inhoud

Deze cursus bestaat uit vier onderdelen.

In een eerste onderdeel bespreken we de omgeving van de organisatie en omschrijven we een aantal basisbegrippen uit dit domein.

Het tweede deel biedt een beter inzicht in individuele psychologische processen in de organisatie; hierbij kan gedacht worden aan perceptie, motivatie, emoties, enz.

In een derde deel gaan we in op groepsprocessen in de organisatie. Hierbij staan werkteams, leiderschap en conflicten op de voorgrond.

In een slotgedeelte bespreken we het systeem van de organisatie, met hierbij o.m. de organisatiestructuur en -cultuur.

Doelstellingen

Beschrijving

In deze cursus verwerven de studenten inzicht in gedrag in organisaties. In eerste instantie komen hierbij individuele processen aan bod om vervolgens groepsprocessen te bestuderen. In beperkte mate maken de studenten kennis met toepassingen uit het HRM gebied.

De meer specifieke beroepsgerichte competenties zullen in het kader van het practicum AenO aan bod komen.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Competenties

Aangezien deze cursus een toegepaste vorm van psychologie vormt, is een goed inzicht in sociale en algemene

psychologie wezenlijk om de doelstellingen te kunnen realiseren.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Robbins, S.P., & Judge, T.A. (2008). Gedrag in organisaties. Amsterdam: Pearson Education.

Materiaal op Toledo

Persoonlijke nota's

Aanbevolen leermiddelen

Goovaerts, I. (2002). Personeelstevredenheid meten. Mechelen: Kluwer.

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: persoonlijke nota's

Werkvormen

Omschrijving

De belangrijkste werkvorm voor deze cursus is het hoorcollege. Dit hoorcollege zal ondersteund worden door Toledo.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Er is een schriftelijk - gesloten boek - examen voorzien. In dit examen zullen zowel inzicht als kennisvragen aan bod komen. Het examen zal bestaan uit open vragen en multiple choice items. Deze MC items zullen voor 50% het resultaat bepalen. Er zal voor deze MC items een giscorrectie voor raden toegepast worden.

De studenten zullen - desgevraagd - deelnemen als proefpersoon en/of als proefleider aan onderzoeksprojecten.

3e examenperiode (augustus/september)

Er is een schriftelijk - gesloten boek - examen voorzien. In dit examen zullen zowel inzicht als kennisvragen aan bod komen. Het examen zal bestaan uit open vragen en multiple choice items. Deze MC items zullen voor 50% het resultaat bepalen. Er zal voor deze MC items een giscorrectie voor raden toegepast worden.

Examencontract

De inhoud en evaluatie van het examencontract is gelijk aan het diplomacontract.

Begeleiding

De studenten kunnen zowel voor, na, als tijdens de colleges vragen stellen, bovendien kunnen studenten via toledo in contact komen met andere studenten en de docent.

School- en pedagogische psychologie

Code: TP1oSchIPedPsy
 Groep: /
 Studiepunten: 5
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 1
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Bernaerts Ivo, Theunis Lut
 Coördinator: Bernaerts Ivo

Info voor studiekeizers

In dit opleidingsonderdeel worden actuele zorgvragen binnen de school- en pedagogische psychologie theoretisch gekaderd en praktijkgericht behandeld. De volgende zorgvragen komen aan bod: de schoolrijpheidsproblematiek, leer- en ontwikkelingsstoornissen, mentale handicap en hoogbegaafdheid, functiebeperkingen, werkhoudingsproblemen en faalangst, sociale vaardigheidsproblemen, concentratie- en aandachtsproblemen in de klas, stress en gezondheid op school, gedragsstoornissen, pestgedrag, depressie en onderwijsloopbaanproblemen. Voor elke zorgvraag wordt na een omschrijving van de problematiek ingegaan op de aanpak en begeleiding met aandacht voor de psychopedagogische invalshoek in deze begeleiding.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- School- en pedagogische psychologie

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel worden actuele zorgvragen binnen de school- en pedagogische psychologie theoretisch gekaderd en zoveel mogelijk praktijkgericht behandeld. De volgende zorgvragen komen aan bod: de schoolrijpheidsproblematiek, leer- en ontwikkelingsstoornissen, mentale handicap en hoogbegaafdheid, functiebeperkingen, werkhoudingsproblemen en faalangst, sociale vaardigheidsproblemen, concentratie- en aandachtsproblemen in de klas, stress en gezondheid op school, gedragsstoornissen, pestgedrag, depressie en onderwijsloopbaanproblemen. Voor elke zorgvraag wordt na een omschrijving van de problematiek ingegaan op de aanpak en begeleiding met aandacht voor de psychopedagogische invalshoek in deze begeleiding.

Doelstellingen

Beschrijving

In dit opleidingsonderdeel willen we de studenten kennis bijbrengen over de verschillende actuele zorgvragen waarmee de schoolpsychologische sector (scholen en centra voor leerlingenbegeleiding) en het (ortho)pedagogische werkveld geconfronteerd worden. De bedoeling is dat de student in de eerste plaats een zicht krijgt op de meest voorkomende zorgvragen in de sector. Het beroepsspecifiek denken, redeneren en handelen wordt gestimuleerd door het theoretische kader en de diverse praktijkvoorbeelden. De studenten moeten deze beroepsspecifieke informatie kritisch eigen maken zodat ze hypothesen kunnen formuleren en advies/begeleiding kunnen geven.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
6. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)
7. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
2. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
3. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
4. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan ondersteunen i.f.v. de gewenste (gedrags) veranderingen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
5. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: weten)
6. Samenwerking - Medewerking - De student kan zich situeren binnen de structuur van de organisatie. (Niveau: integreren)
7. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: weten)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Bernaerts, I & L. Theunis (2008). *Zorgvragen in de school- en pedagogische psychologie*. Onuitgegeven cursus academiejaar 2008-2009. Antwerpen: Lessius - departement Toegepaste psychologie
- Engelstalige tekst die betrekking heeft op een thema van de cursus (wordt op toledo geplaatst).
- Eigen nota's en slides (= kernleerstof)

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De leerstof wordt in hoorcollege gegeven met audiovisueel materiaal om de inhoud concreet te maken voor de studenten.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Gesloten boekexamen met open vragen waar gepeild wordt naar kennis en inzicht in de leerstof.

3e examenperiode (augustus/september)

Gesloten boekexamen met open vragen waar gepeild wordt naar kennis en inzicht in de leerstof.

Examencontract

Gesloten boekexamen met open vragen waar gepeild wordt naar kennis en inzicht in de leerstof.

Begeleiding

De student kan steeds voor vragen bij de docenten terecht tijdens de hoorcolleges, via e-mail of na afspraak op het bureel in de hogeschool. Monitoraat is voorzien in de laatste les.

Klinische psychologie

Code: TP1oKlinPsy
Groep: /
Studiepunten: 5
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: De Kinder Gert, Faché Corine
Coördinator: De Kinder Gert

Info voor studiekeizers

Het opleidingsonderdeel 'Klinische Psychologie' bestaat uit vier delen.

We starten met een duidelijke situering van het vakgebied van de klinische psychologie in al zijn facetten. Vervolgens komen de toonaangevende klinisch psychologische theorieën aan bod die elk trachten een verklaring te geven voor het ontstaan van stoornissen. Op basis hiervan zal nadien een overzicht worden gegeven van de hoofdstromingen binnen de psychotherapie, om zodoende zicht te krijgen op de verschillende behandelvisies. Een groot deel van de cursus wordt uitgetrokken om zicht te krijgen op de voornaamste psychopathologieën waar het allemaal om draait.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Klinische psychologie

Inhoud

Het opleidingsonderdeel 'klinische psychologie' bestaat uit vier onderdelen.

In deel 1 wordt de **algemene klinische psychologie** onder de loep genomen. Na een situering van het vakgebied, de populatie en de taken binnen de klinische psychologie, komt de historiek van de klinische psychologie aan bod en wordt er dieper ingegaan op het brede domein van de klinische psychologie.

In deel 2 komen de **klinisch psychologische theorieën** die binnen het klinisch psychologisch werkveld gehanteerd worden aan bod. Hierbij wordt de link gelegd tussen de theorieën, experimenteel onderzoek, en de klinische praktijk.

In deel 3 worden de **psychotherapeutische stromingen** verkend. Na een korte historische schets worden de vier toonaangevende therapierichtingen toegelicht: Psychoanalyse, Ervaringsgerichte psychotherapie, Cognitieve gedragstherapie en Systeemtherapie. Bij elke stroming behandelen we het referentiekader, de technieken en procedures en de effectstudies die zijn uitgevoerd. Er wordt tot slot ingegaan op psychofarmacotherapie.

In deel 4 staat de **psychopathologie** centraal. Hier worden de meest voorkomende ziektebeelden besproken, zijnde gedragsstoornissen, stemmingsstoornissen, angststoornissen, somatoforme stoornissen, eetstoornissen en persoonlijkheidsstoornissen. Bij elke stoornis wordt ingegaan op de kenmerken en voorkomen, de wetenschappelijke inzichten, de aspecten van de behandeling en de prognose.

Doelstellingen

Beschrijving

Het doel is om de student wegwijs te maken in het complexe werkveld van de klinische psychologie, zodat hij zich kan situeren in de structuren van de organisaties.

Het doel is om te leren beroepsspecifieke informatie kritisch eigen te maken, om hypothesen op te stellen, om advies te kunnen verlenen.

Het doel is om brug te slaan tussen het onderzoek en de praktijk van het klinisch psychologisch werkveld.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan

specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.

5. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken. (Kerncompetentie)

6. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

3. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: weten)

4. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

5. Samenwerking - Medewerking - De student kan zich situeren binnen de structuur van de organisatie. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

6. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Vandereycken, W., Hoogduin, C.A.L., Emmelkamp, P.M.G. (2000). *Handboek psychopathologie deel 1: Basisbegrippen*. Houten/Dieghem: Bohn Stafleu Van Loghum.

De Kinder, G. (2008). *Klinische psychologie*. Antwerpen: Lessius - departement psychologie. Onuitgegeven cursus.

Powerpoint-slides op Toledo.

Eigen lesnota's tijdens hoorcollege.

Type

- handboek
- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De hoorcolleges omvatten naast de theorie voldoende casusmateriaal en audiovisueel materiaal om de inhoud concreet te maken voor de studenten.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

multiple choiche met giscorrectie (10p)
open vragen (10p)

3e examenperiode (augustus/september)

multiple choiche met giscorrectie (10p)

open vragen (10p)

Examencontract

schriftelijk gesloten boek examen, bestaande uit:

- ° multiple choice met gis-correctie (10 punten)
- ° open vragen (10 punten)

Begeleiding

De studenten kunnen voor vragen bij de docent terecht tijdens de hoorcolleges, via e-mail of na afspraak op het bureau (2.15) in de hogeschool.

Statistiek II

Code: TP2oStat
 Groep: /
 Studiepunten: 4
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Maeyaert Sara, Valkeneers Guido, Vanhoomissen Tim
 Coördinator: Vanhoomissen Tim

Info voor studiekeizers

Deze cursus bouwt verder op de cursus Statistiek I uit 1 BaTP. In deze cursus komen de inductieve technieken aan bod: na het berekenen van beschrijvende statistieken uit verzamelde data (1BaTP) wordt in deze cursus duidelijk gemaakt op welke manier geldige conclusies kunnen getrokken worden uit de data en hoe toetsen op significantie moeten worden uitgevoerd. Onder andere komen aan bod: t-toets, Z-toets, ANOVA en non-parametrische toetsen, zowel in theorie als in de praktijk met SPSS. De bedoeling is dat studenten na deze cursus eenvoudige data-analyses kunnen uitvoeren en conclusies kunnen trekken met behulp van SPSS.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Statistiek II

Inhoud

De cursus bestaat uit een theoretisch gedeelte aangevuld met een practicum.

In het theoretische gedeelte staat de inductieve statistiek centraal. In een eerste deel wordt de inductieve statistische methode ingeleid en wordt er aandacht besteed aan

- het onderscheid tussen populatie en steekproef, verschillende soorten steekproeven
- de normale en standaardnormale verdeling als kansverdelingen
- de steekproevenverdeling van het gemiddelde
- hypothesetoetsing (formuleren van hypothesen, fouten bij toetsen, 1- en 2-zijdige hypothesen, kritieke waarden van toetsingsgrootte, verwerpingsgebied)
- betrouwbaarheidsintervallen

Dit eerste deel vormt de basis voor het tweede deel waarin verschillende statistische technieken aan bod komen, namelijk:

- Z-toets en t-toets voor gemiddelde
- Z-toets en t-toets voor verschil tussen twee gemiddelden
- t-toets voor afhankelijke steekproeven
- F-toets voor twee varianties
- Toets voor correlatie
- 1wegs en 2wegs variantie-analyse

Naast bovenvermelde parametrische toetsen worden ook enkele niet-parametrische technieken behandeld (Wilcoxon rangtekentoets, χ^2 toets, Mann-Whitney toets).

Er wordt veel aandacht besteed aan het verschil tussen de statistische technieken (op het vlak van toetsingssituaties en voorwaarden waaraan voldaan moet zijn). Aan de hand van oefeningen wordt voor elke statistische techniek uitgelegd wanneer nulhypothese al dan niet verworpen kunnen worden (d.m.v. overschrijdingskansen en/of kritieke waarden). In het theoretische gedeelte wordt klemtoon gelegd op 1) het begrijpen van de logica achter de toetsen, 2) het leren maken van een keuze tussen een aanbod van mogelijke technieken, en 3) de interpretatie van de resultaten.

In het practicum wordt aan de studenten een introductie gegeven van het computerprogramma 'Statistical Package for the Social Sciences' (SPSS v 15.0). Daarnaast leren de studenten enkele statistische technieken uit het theoretische gedeelte zelf uitvoeren via SPSS.

Doelstellingen

Beschrijving

De student leert de basis van de inductieve statistiek kennen aan de hand van kansverdelingen en kansberekeningen. Verder worden verschillende basis-statistische technieken van elkaar onderscheiden en wordt de structuur van hypothesetoetsing duidelijk gemaakt. De student verwerft inzicht in het principe van hypothesetoetsing, en het belang

ervan voor de psychologische wetenschappen. Deze cursus behandelt enkel de meest voorkomende statistische analyses in de sociale wetenschappen.

De student leert deze kennis toepassen met het oog op het analyseren van verzamelde data in het kader van het eindwerk, maar ook later in het beroepsleven. Het toepassen van de statistische technieken leert de student op efficiënte wijze uit te voeren met behulp van SPSS.

Het geheel van deze cursus maakt de student beter bewust van de voordelen van wetenschappelijke kennis, maar ook van de beperkingen van statistische analyses.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de onderzoeksgegevens statistisch en klinisch ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Research - Research - De student kan psychologisch onderzoek uitvoeren i.f.v. een wetenschappelijke opdracht. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Research - Research - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: inzien)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / AM / Statistiek I

Competenties

Er wordt verwacht dat de student de leerstof over beschrijvende statistiek uit de cursus Statistiek I (1e bachelor) grondig beheerst.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Voor het theoretische gedeelte:

- Van Peet, A.A.J., van den Wittenboer, G.L.H., & How, J.J. (2005). Toegepaste statistiek: Inductieve technieken. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Afdruk van de getoonde slides worden via het elektronisch leerplatform beschikbaar gesteld

Voor het practicum:

- De Vocht, A. (2007). Basishandboek SPSS 15 voor Windows. Utrecht: Bijleveld Press.
- SPSS CD-rom die kan aangekocht worden tijdens de boekenverkoop
- cursusmateriaal met opdrachten die via het elektronisch leerplatform beschikbaar is

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Het theoretische gedeelte wordt gegeven als hoorcollege. Regelmatig worden enkele opdrachten opgegeven en klassikaal besproken om de leerstof in te oefenen en te begrijpen. Wanneer er oefeningen worden opgegeven die besproken worden tijdens het volgende hoorcollege wordt er van de student verwacht dat hij/zij deze oefeningen voorbereidt. Naast theorie worden tijdens de hoorcolleges ook voorbeelden gegeven van analyses met SPSS.

Het practicum bestaat uit een zelsudiepakket SPSS dat wordt georganiseerd via het elektronisch leerplatform. Verschillende sets oefeningen worden aangeboden en dienen zelfstandig te worden opgelost door de student. Na het insturen van de oefeningen krijgt de student feedback over de correcte oplossingen. Deze zelfstudie wordt ondersteund door een handboek SPSS en het forum op het elektronisch leerplatform, waar studenten elkaar kunnen helpen bij het

oplossen van de oefeningen. Anderzijds vinden enkele sessies plaats in een computerklas in beperkte groepen, waar de student vragen kan stellen aan andere studenten of aan de docent. Als studenten deelnemen aan deze sessies wordt verwacht dat ze de oefeningen grondig hebben bestudeerd en minstens hebben geprobeerd ze op te lossen en dat ze deze correct hebben ingestuurd.

Types

- hoorcollege
- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

2 delen:

- Schriftelijk examen theorie, over de leerstof uit de hoorcolleges. Meerkeuzevragen + open vragen.
- Schriftelijk examen praktijk met SPSS: evaluatie van de kennis uit de hoorcolleges (welke analysetechniek gebruiken?) en uit de practica (hoe SPSS gebruiken?).

3e examenperiode (augustus/september)

2 delen:

- Schriftelijk examen theorie, over de leerstof uit de hoorcolleges. Meerkeuzevragen + open vragen.
- Schriftelijk examen praktijk met SPSS: evaluatie van de kennis uit de hoorcolleges (welke analysetechniek gebruiken?) en uit de practica (hoe SPSS gebruiken?).

Examencontract

2 delen:

- Schriftelijk examen theorie, over de leerstof uit de hoorcolleges. Meerkeuzevragen + open vragen.
- Schriftelijk examen praktijk met SPSS: evaluatie van de kennis uit de hoorcolleges (welke analysetechniek gebruiken?) en uit de practica (hoe SPSS gebruiken?).

Begeleiding

Ten behoeve van zelfevaluatie kunnen de studenten het Werkboek Inductieve technieken (Van Peet, Stoel, & How, 2005) gebruiken, dat voor elk hoofdstuk uit het handboek Toegepaste Statistiek (van Peet & van den Wittenboer, 2005) een reeks opdrachten met oplossingen bevat. Buiten de les kunnen de studenten ook vragen stellen aan elkaar en aan de docent via het leerplatform of ze kunnen bij ernstige problemen een afspraak maken met de docent.

Psychodiagnostiek II

Code: TP2oPsyDiagn
Groep: /
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Vanderveken Hilde
Coördinator: Vanderveken Hilde

Info voor studiekeizers

In Psychodiagnostiek II wordt de nadruk gelegd op de verschillende facetten van besluitvorming die binnen psychodiagnostiek aan bod komen. Naast het diagnostisch proces, komt ook testconstructie en psychologische theorievorming aan bod. Diagnostiek bij etnisch-culturele minderheden en computergestuurde diagnostiek worden geëvalueerd. Er is aandacht voor de ethische aspecten binnen het diagnostisch proces.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Psychodiagnostiek II

Inhoud

In Psychodiagnostiek II wordt de leerlijn van Psychodiagnostiek I verder gezet. De omschrijving van psychodiagnostiek wordt verder uitgediept waarbij de nadruk gelegd wordt op het diagnostisch proces. (hoofdstuk 1) Daar waar in het eerste jaar de geschiedenis van de psychodiagnostiek bestudeerd werd, gaan we nu in op actuele thema's. (hoofdstukken 4 en 5) Meten in de psychologie richt zich in het tweede jaar meer op testconstructie met aandacht voor het begrip validiteit. (hoofdstuk 2) In de groepsopdracht wordt deze materie toegepast. In Psychodiagnostiek I werd betrouwbaarheid in de klassieke testtheorie belicht. In het tweede jaar zullen de nadelen en beperkingen van de klassieke testtheorie aan bod komen. De item-respons theorie wordt als alternatief aangeboden. (hoofdstuk 3)

Het eerste hoofdstuk van de syllabus omvat een omschrijving van psychodiagnostiek en overloopt de componenten van diagnostiek. Er wordt ingegaan op de alledaagse opvattingen en de psychologische theorievorming rond het diagnostisch proces. Tot slot volgt er een korte beschrijving van de diagnostische cyclus. Dit hoofdstuk vormt de inleiding op het boek van De Bruyn e.a. (2004) dat hieronder als verplichte literatuur wordt opgegeven. Aan de hand van dit boek wordt de volledige diagnostische cyclus door genomen.

Het tweede hoofdstuk behandelt vragenlijst ontwikkelingsmethoden, waarbij ook factoranalyse aan bod komt. Daarnaast komen itemsselectie en -analyse aan bod.

In hoofdstuk 3 krijgt de student een overzicht van de beperkingen van de klassieke testtheorie. De item-respons theorie en het Rasch model worden als alternatief aangeboden en de gebruiksmogelijkheden van IRT worden geschetst.

De twee volgende hoofdstukken beschrijven actuele thema's in de psychodiagnostiek nl. diagnostiek bij etnisch-culturele minderheden en computergestuurde diagnostiek.

In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op kenmerken die de kwaliteit van het diagnostisch materiaal bepalen. De student krijgt een beeld van naslagwerken die in dit kader geraadpleegd kunnen worden. Tevens wordt ingegaan op ethische aspecten van klinische diagnostiek.

Doelstellingen

Beschrijving

De studenten kennen de inhoud van de verschillende stappen in de diagnostische cyclus, kennen de belangrijkste voorwaarden en de werkwijze voor de uitvoering van elke stap. Een bestaand verslag van een diagnostisch proces, fragmenten uit de diagnostische cyclus kunnen geëvalueerd worden in functie van de basisprincipes van de diagnostische cyclus. De studenten kunnen aan de hand van casusmateriaal de aspecten van het diagnostisch proces zelf uitvoeren zoals o.a. een hulpvraag categoriseren bij de vraagstellingstypen, zelf een vraagstelling formuleren, een diagnostisch scenario opstellen.

De studenten hebben kennis van de vragenlijst ontwikkelingsmethoden. Ze geven blijk van kennis en inzicht in de aangebrachte inhoud m.b.t. factoranalyse. Ze kunnen een correlatiematrix analyseren en een factormatrix interpreteren. Ze kunnen de factoren grafisch voorstellen.

Ze kennen de parameters ter analyse en selectie van items en kunnen deze toepassen.

De studenten hebben inzicht in de beperkingen van de klassieke testtheorie en hebben begrip van de item-repons theorie en van de gebruiksmogelijkheden ervan.

De studenten hebben kennis en inzicht van de beperkingen van de klassieke testtheorie. Ze kennen de uitgangsprincipes en kenmerken van de item-respons theorie en van het Rasch-model. Ze weten wat de gebruiksmogelijkheden zijn van de item-respons theorie.

Binnen het hoofdstuk rond diagnostiek bij etnisch-culturele minderheden zijn de begrippen acculturatie, culture free, culture fair en cultuurgebonden en inequivalentie/partijdigheid gekend. Ze kennen de bronnen en onderzoeksmethoden omtrent partijdigheid en weten hoe men met partijdigheid kan omgaan en het vermijden.

De studenten kennen de vormen van computergebruik in de diagnostiek en hebben kennis van de toepassingsgebieden en de geïllustreerde software. De mogelijkheden van en de bedenkingen bij computergestuurde diagnostiek zijn gekend.

De studenten kunnen op een deontologisch verantwoorde manier handelen in diagnostische situaties. Ze kennen de verschillende aspecten waarmee rekening dient gehouden te worden in de beroepsethiek. De studenten kunnen een testvademeccum hanteren.

De studenten kunnen in groep werken aan het opstellen van een enquête, op basis van een zelf gekozen onderwerp en probleemstelling. Ze kunnen hierbij verschillende vraagvormen gebruiken, de vragenlijst afnemen en kritisch evalueren en verbeteren. Er wordt hiervan een verslag ingediend.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthaldend (Niveau: weten)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan een psychodiagnostisch gesprek voeren. (Niveau: weten)
5. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan verslag uitbrengen (schriftelijk en mondeling) over het psychodiagnostisch gesprek. (Niveau: weten)
6. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
7. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
8. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan informatie geven aan een cliënt/opdrachtgever. (Niveau: weten)
9. Research - Research - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / AM / Psychodiagnostiek I

Competenties

De student moet voorkennis hebben van de begrippen betrouwbaarheid en validiteit.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Vanderveken, H. (2008). Psychodiagnostiek II. Niet gepubliceerde cursus. Lessius Hogeschool Antwerpen, Departement Toegepaste Psychologie.

De Bruyn, E.E.J., Ruissenaars, A.J.J.M., Pameijer, N.K., & van Aarle, E.J.M. (2004). De diagnostische cyclus. Een praktijkleer. Leuven: Acco. ISBN 90-334-5298-7.

ter Laak, J. J. F., de Goede, M. P. M. (2005). Psychodiagnostiek. Inhoudelijke en methodologische grondslagen. Amsterdam: Harcourt. ISBN 90-265-1772-6 (hoofdstuk 4 (4.3.2 en 4.3.3), hoofdstuk 5, hoofdstuk 10)

PowerPoint slides op Toledo
Oefeningenbundel op Toledo

Eigen nota's

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

In het hoorcollege wordt er occasioneel ruimte vrij gemaakt voor oefeningen en toepassingen ter illustratie van de aangeboden leerstof.

De studenten maken een groepsopdracht waarbij ze rond een zelfgekozen onderwerp een enquête opstellen, afnemen en evalueren en een verslag indienen. De opdracht wordt toegelicht in week 39 en zal ingediend moeten worden in week 48.

Types

- hoorcollege
- groepswork
- opdracht

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

Het schriftelijk examen (totaal 30 punten) bestaat uit twee delen: een gesloten-boekexamen (20 punten) dat gebruikt zal worden ter evaluatie van de leerstof in de cursus en het boek van Ter Laak e.a.; en een open-boekexamen (10 punten) ter evaluatie van het boek van De Bruyn e.a.. De beoogde competenties zullen geëvalueerd worden aan de hand van kennis-, toepassings- en inzichtsvragen. Zowel het open- als het gesloten-boek examen bestaat uit open vragen.

Bij het open-boekexamen mag gebruik gemaakt worden van het boek De diagnostische cyclus (De Bruyn e. a., 2004), van het cursusmateriaal, de PowerPoint slides en de eigen nota's.

De paper (5 punten) is een neerslag van de groepsopdracht waarin studenten aangeven hoe ze vanuit het zelfgekozen onderwerp een enquête hebben opgesteld, hoe ze de enquête na de afname geëvalueerd hebben en welke wijzigingen ze vervolgens aangebracht hebben.

De punten van het examen en de paper worden samengeteld (totaal 35 punten) en herleid naar een score op 20. Om te kunnen slagen voor Psychodiagnostiek II moet de student deelnemen aan het examen én de taak indienen.

3e examenperiode (augustus/september)

Het schriftelijk examen: idem 1e examenperiode

De paper: De student maakt individueel een paper waarin een enquête opgesteld wordt rond een zelf gekozen onderwerp en waarin verslag gemaakt wordt van de werkwijze die hierbij gevolgd werd. Het verslag omvat tevens

bedenkingen bij de opdracht en werkwijze.

Om te kunnen slagen voor Psychodiagnostiek II moet de student deelnemen aan het examen én de taak indienen.

Examencontract

De student kan voor bijkomende informatie beroep doen op de docent.

Schriftelijk examen: idem 1e examenperiode

De paper: De student maakt individueel een paper waarin een enquête opgesteld wordt rond een zelf gekozen onderwerp en waarin verslag gemaakt wordt van de werkwijze die hierbij gevolgd werd. Het verslag omvat tevens bedenkingen bij de opdracht en werkwijze.

Om te kunnen slagen voor Psychodiagnostiek II moet de student deelnemen aan het examen én de taak indienen.

Begeleiding

Instructies i.v.m. de werkwijze en uitwerking van de groepsopdracht worden tijdens de eerste les gegeven.

De PowerPoint slides zullen voorafgaand aan de les op Toledo geplaatst worden.

Bij de oefeningen en toepassingen wordt van de studenten een actieve medewerking verwacht opdat ze deze mogelijkheid tot het verwerken en toepassen van de leerstof optimaal kunnen benutten.

Vragen en bedenkingen m.b.t. de leerstof kunnen tijdens de lessen geformuleerd worden.

Gesprekstechnieken II

Code: TP2oGesprekst

Groep: /

Studiepunten: 4

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: deel 2

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Deprez Annelies, Jacobs Veerle, Maeyaert Sara, Van Rossen Edward

Coördinator: Deprez Annelies

Info voor studiekeizers

Het opleidingsonderdeel Gesprekstechnieken II bouwt verder op Gesprekstechnieken I. Waar je je bij Gesprekstechnieken I op basis van de communicatietheorieën bewust werd van hoe je zelf communiceert en contact legt; leer je in Gesprekstechnieken II hoe je als professionele hulpverlener of gespreksleider een goed gesprek voert. Je leert elke gespreksvaardigheid 'technisch' gebruiken (bijvoorbeeld open vragen versus gesloten vragen) en vervolgens ga je deze vaardigheden ook inoefenen. Eerst via de pc, nadien aan de hand van rollenspelen in de les en vervolgens zelfstandig in groepjes gevormd met mede-studenten. Verder leer je ook kritisch reflecteren over je eigen gespreksvaardigheden, op basis van de feedback van je medestudenten en je docent: wat deed je goed? Wat zijn je leerpunten?

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Gesprekstechnieken II

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel bouwt verder op Gesprekstechnieken I. Gesprekstechnieken II wordt hoofdzakelijk opgezet als een *vaardigheidstraining*. Na het zelfstandig bestuderen van de theorie, worden basisgespreksvaardigheden ingeoeffend. Voor de toekomstige Bachelor in de Toegepaste Psychologie vormt het verwerven van deze basisgespreksvaardigheden een belangrijke voorwaarde voor het voeren van allerhande professionele gesprekken. Eerst wordt er ingegaan op de **niet-selectieve luistervaardigheden**: non-verbaal gedrag, aandachtgevend gedrag en kleine aanmoedigingen. Verder komen de **selectieve luistervaardigheden** aan bod: vragen stellen, parafraseren, gevoelsreflecties, concretiseren en samenvatten. In een volgende stap wordt stilgestaan bij de volgende **regulerende vaardigheden**: een situatie verduidelijken, de techniek van het hardop denken en het openen en afsluiten van een gesprek; waaronder ook het sluiten van een begincontract en het leren terugkoppelen naar (begin)doelen valt. Tot slot wordt ook al een **nuancerende vaardigheid** behandeld: het gebruik van directheid. In de lessen wordt gewerkt met casusmateriaal uit de verschillende werkvelden.

Doelstellingen

Beschrijving

- Het opleidingsonderdeel Gesprekstechnieken II heeft verschillende doelstellingen:
- de student heeft kennis van de verschillende basisgespreksvaardigheden (bijv. actief luisteren, een gesprek structureren,...).
  - de student heeft inzicht in het adequaat gebruik van de verschillende basisgespreksvaardigheden; bijvoorbeeld: wanneer is het aangewezen om welke techniek te gebruiken? Wat is het effect op het verloop van een gesprek bij het gebruik van een bepaalde techniek?
  - de student verwerft het repertoire aan gespreksvaardigheden. De student beheerst elke vaardigheid 'technisch' en kan deze ook 'in de praktijk' inzetten, wat leidt tot een goed professioneel gesprek.
  - de student kan kritisch reflecteren over zijn gespreksvaardigheden en zijn eigen basishouding tijdens gesprekken.
  - de student kan op een respectvolle manier feedback geven aan en ontvangen van medestudenten over zijn/hun gespreksvaardigheden

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthelend (Niveau: integreren) (Kerncompetentie)
2. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: inzien)
3. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: toepassen)
4. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan ondersteunen i.f.v. de gewenste (gedrags) veranderingen. (Niveau: integreren) (Kerncompetentie)
5. Communicatie - Gespreksvoering - De student kan een gesprek voeren met de hulpvrager, in het kader van : - intake (zie 1.1.1) - psychodiagnostiek (zie 1.2.1) - crisisopvang (zie 3. Interventie) - advies- en informatieverstrekking (zie functioneel geheel 2.) - studie- en beroepskeuze - loopbaanplanning - ... (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 // Gesprekstechnieken I

Competenties

- de student heeft een referentiekader over psychologische gespreksvoering en beheerst de basis van communicatietheorieën
- de student is zich bewust van zijn eigen sociaal handelen en communiceren

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- het handboek:
Lang, G. & van der Molen, T. (2003). Psychologische gespreksvoering. Een basis voor hulpverlening. Soest: Nelissen. 240 blz., ISBN 9024409616, 27,50€
- het PC programma GEVAT (Gespreksvaardigheidstraining): opdrachten
- de opdrachten op Toledo
- de slides op Toledo

Type

- handboek
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- software

Werkvormen

Omschrijving

De student verwerft de gespreksvaardigheden door een combinatie van begeleide zelfstudie, oefenlessen en peer-exercise. Er zijn 7 oefenlessen voorzien in groepsverband. Er zijn 16 parallelgroepen van 15 à 20 studenten. Er wordt gewerkt aan de hand van een zelfde stramen voor elke lesbeurt: Ten eerste wordt er gebruik gemaakt van verschillende **zelfinstructiemethoden**. Ter voorbereiding bestudeert de student namelijk zelfstandig de theorie in het *handboek*. Waarna de student, als tweede voorbereidingsstap, de gespreksvaardigheid inoefent aan de hand van het *computerprogramma* GEVAT (GESpreksVAardigheidsTraining) en aan de hand van de verplichte opdrachten via Toledo. De studenten kunnen zo de gespreksvaardigheid op eigen tempo inoefenen aan de hand van videovoorbeelden, droogzwemoefeningen en reflectie-opdrachten. Al deze opdrachten worden gebundeld in een digitale portfolio, door inzending via 'assignments' op Toledo. Tijdens de **lessen** zelf, wordt er intensief geoefend in wisselende groepjes aan de hand van rollenspelen. De docent vervult dan de rol van trainer-coach. Tijdens de nabespreking van de *rollenspelen* leert de student zicht krijgen op zijn eigen gespreksvoering door de feedback van de medestudenten en de docent. Stap per stap worden de studenten aangezet om zelf als coach van hun mede-studenten te fungeren: ze leren elkaar in de observator-rol feedback geven over de gebruikte gespreksvaardigheden en ze leren hun eigen indrukken weergeven over het verloop van het gesprek. Op basis van deze zelfreflectie en feedback maakt de student **na elke les** een eigen actieplan op met leerpunten. Op die manier stuurt de student mee zijn eigen leerproces. Door middel van *peer-exercise* verfijnen de studenten verder de aangeleerde gespreksvaardigheden. Tussen de lessen door, oefenen ze zelfstandig verder in kleine groepjes aan de hand van rollenspelen. Waarna opnieuw een bijhorende reflectie-opdracht digitaal wordt doorgestuurd. Tijdens de lessen stimuleert de docent het opbouwen van een bevorderend affectief klimaat om te oefenen. De

trainingsopbouw zelf vertoont een *toenemende complexiteit*: tijdens de lesbeurten wordt telkens twee nieuwe vaardigheden ingeëfend, gecombineerd met de eerder geleerde gespreksvaardigheden. Aan het einde van de lessenreeks is er ruimte voorzien om geïntegreerd te oefenen: alle geleerde gespreksvaardigheden worden gecombineerd in een verkennend gesprek.

Na het digitaal doorsturen van een opdracht, ontvangt de student telkens elektronisch feedback over de ingeleverde opdracht(en).

Types

- begeleide zelfstudie
- Andere: rollenspelen
- opdracht
- procesbegeleiding

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- permanente evaluatie
- praktijkexamen

1e examenperiode (januari)

Het examen gaat door tijdens week 51: 15 december 2008 t.e.m. 19 december 2008, na de volledige lessenreeks.

- Videotoets (helft van de punten):

Aan de hand van videofragmenten, waarin een cliënt over een probleem of een gebeurtenis vertelt; reageert de student als gespreksleider. De student noteert zijn/haar reacties op een hiervoor bestemd invulformulier. De gevraagde toepassing van de gespreksvaardigheden houdt zowel een *op voorhand bepaalde gespreksvaardigheid* in (bijv. "Reageer met een gevoelsreflectie") als *open antwoordmogelijkheden* (bijv. "Geef drie mogelijke adequate reacties"). Deze toets wordt verder aangevuld met *zelfreflectie-opdrachten*. Hierbij wordt er getoetst in welke mate de student kritisch kan reflecteren over zijn/haar gebruik van gespreksvaardigheden en in welke mate de student dit concreet en genuanceerd kan weergeven.

- Rollenspeltoets (helft van de punten):

De student wordt geëvalueerd aan de hand van een rollenspel. Aan de hand van dit rollenspel wordt de meer complexe toepassing van de gespreksvaardigheden getoetst (cfr. reële gesprekssituaties). De student functioneert gedurende 5 minuten als gespreksleider; de cliëntrol wordt opgenomen door een docent (met een casus als uitgangspunt). Een tweede docent is beordelaar. De student wordt beoordeeld aan de hand van concrete gedragsdimensies (bijv. vragen stellen, samenvatten,...). De student wordt beoordeeld op hoe adequaat hij/zij de aangeleerde gespreksvaardigheden toepast. Verder worden ook de basishouding van de student tijdens het gesprek en de doelgerichtheid van het gesprek mee in rekening gebracht, evenals de algemene indruk van de gesprekspartner (hoe goed heb ik mij begrepen gevoeld?) en de beordelaar. Dit alles wordt gescoord aan de hand van 5-puntenschalen, rekening houdend met de kwaliteit van de toegepaste technieken en houdingen.

- Permanente evaluatie : aanleg van een digitale portfolio

Ter voorbereiding van de lessen, worden via Gevat en Toledo opdrachten gemaakt. Ook na elke les worden reflectie-opdrachten ingevuld (zie 'omschrijving' bij werkvormen). De student zendt telkens deze opdrachten digitaal door naar de docent via 'assignments' van Toledo. Het geheel van deze ingezonden opdrachten vormt de digitale portfolio. Per ontbrekende opdracht, per cruciale onvolkomenheid in een opdracht of per te laat ingediende opdracht, is er een vastgelegde puntenaftrek. Met het indienen van de portfolio zijn met andere woorden geen punten te verdienen, er is enkel een puntencorrectie mogelijk in de vorm van puntenaftrek.

3e examenperiode (augustus/september)

Het examen tijdens de derde examenperiode verloopt volledig equivalent aan het examen tijdens de eerste examenperiode.

- Videotoets (helft van de punten):

Aan de hand van videofragmenten, waarin een cliënt over een probleem of een gebeurtenis vertelt; reageert de student als gespreksleider. De student noteert zijn/haar reacties op een hiervoor bestemd invulformulier. De gevraagde toepassing van de gespreksvaardigheden houdt zowel een *op voorhand bepaalde gespreksvaardigheid* in (bijv. "Reageer met een gevoelsreflectie") als *open antwoordmogelijkheden* (bijv. "Geef drie mogelijke adequate reacties"). Deze toets wordt verder aangevuld met *zelfreflectie-opdrachten*. Hierbij wordt er getoetst in welke mate de student kritisch kan reflecteren over zijn/haar gebruik van gespreksvaardigheden en in welke mate de student dit concreet en genuanceerd kan weergeven.

- Rollenspeltoets (helft van de punten):

De student wordt geëvalueerd aan de hand van een rollenspel. Aan de hand van dit rollenspel wordt de meer complexe toepassing van de gespreksvaardigheden getoetst (cfr. reële gesprekssituaties). De student functioneert gedurende 5

minuten als gespreksleider; de cliëntrol wordt opgenomen door een docent (met een casus als uitgangspunt). Een tweede docent is beoordeelaar. De student wordt beoordeeld aan de hand van concrete gedragsdimensies (bijv. vragen stellen, samenvatten,...). De student wordt beoordeeld op hoe adequaat hij/zij de aangeleerde gespreksvaardigheden toepast. Verder worden ook de basishouding van de student tijdens het gesprek en de doelgerichtheid van het gesprek mee in rekening gebracht, evenals de algemene indruk van de gesprekspartner (hoe goed heb ik mij begrepen gevoeld?) en de beoordeelaar. Dit alles wordt gescoord aan de hand van 5-puntenschalen, rekening houdend met de kwaliteit van de toegepaste technieken en houdingen.

- Permanente evaluatie : aanleg van een digitale portfolio

De student maakt de digitale portfolio volledig opnieuw. Dit houdt in dat alle opdrachten via Gevat en Toledo opnieuw gemaakt worden, samen met alle reflectie-opdrachten. De student maakt telkens aangepaste reflectie-opdrachten, waarbij hij/zij de evolutie, gemaakt in vergelijking met de vorige examenperiode, beschrijft. Deze evolutie wordt gestoeld op het thuis zelfstandig extra oefenen door middel van rollenspel en de ervaringen uit de opnieuw gemaakte Gevat en Toledo oefeningen. De student zendt telkens deze opdrachten digitaal door naar de docent via 'assignments' van Toledo. Het geheel van deze ingezonden opdrachten vormt de digitale portfolio. Per ontbrekende opdracht, per cruciale onvolkomenheid in een opdracht of per te laat ingediende opdracht, is er een vastgelegde puntenaftrek. Met het indienen van de portfolio zijn met andere woorden geen punten te verdienen, er is enkel een puntencorrectie mogelijk in de vorm van puntenaftrek.

Examencontract

Het examen bestaat uit een videotoets, een rollenspeltoets en de aanleg van een portfolio. De videotoets en de rollenspeltoets staan telkens op de helft van de punten (zie detailinfo hierboven). In verband met de aanleg van de portfolio met opdrachten, kunt u via de coördinator een studiewijzer met de opdrachten en deadlines bekomen.

Begeleiding

Er wordt feedback ingebouwd tijdens de contacturen (cfr. rollenspelen) en de student ontvangt individuele en algemene feedback via mail, na het digitaal doorsturen van de opdrachten. Met bijkomende vragen of bedenkingen kan je terecht tijdens de lessen of via individuele contactname met de lectoren (via mail of op hun bureau).

Practicum arbeids- en organisatiepsychologie

Code: TP1oPrArbOrgPsy

Groep: /

Studiepunten: 3

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: deel 1

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Schepers Catherine, Theunis Yoko, Van Staey Marleen, Verspeek Birgit

Coördinator: Schepers Catherine

Info voor studiekeizers

Dit opleidingsonderdeel is een handleiding in de basisprincipes van het diagnostisch handelen in het arbeids- en organisatiepsychologisch werkveld. Centraal in de cursus staan de methoden (o.m. assessmentmethoden), technieken en instrumenten (o.m. psychologische tests en vragenlijsten al dan niet computergestuurd) die in het kader van (individuele) diagnostiek in het werkveld arbeids- en organisatiepsychologie worden gehanteerd. Tijdens de colleges wordt er gewerkt met casussen, praktische oefeningen en opdrachten.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Practicum arbeids- en organisatiepsychologie

Inhoud

Het (psycho-)diagnostisch handelen wordt gesitueerd in het werkveld van de arbeids- en organisatiepsychologie. Centraal in de cursus staan de methoden, technieken en instrumenten die gebruikt worden in het kader van (individuele) diagnostiek in het werkveld van de arbeids- en organisatiepsychologie. Hierbij wordt de diagnostische cyclus gehanteerd. Uitgangspunt is de vraag- of probleemstelling die zeer divers kan zijn en duidelijk moet omschreven worden in het kader van het opzetten van gepast onderzoek. Voorbereidende informatieverzameling m.b.t. o.m. de opdracht(gever), de functie, het persoon(sprofiel), het competentie(profiel), ... komen hierbij aan bod. Deze informatieverzameling gebeurt via gericht (psycho-) diagnostisch onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van verschillende bronnen en methoden. Vervolgens gebeurt in het vooronderzoek een eerste screening. Tijdens het practicum wordt hierbij aandacht geschonken aan o.m. CV-opmaak en -analyse, sollicitatiebrief en -formulier, telefonische screening. In het eigenlijk (diepgaande psychologisch) onderzoek komen verschillende instrumenten en beoordelingstechnieken aan bod. Zoals o.m. (psychologische) tests en vragenlijsten, al dan niet computergestuurd, observatie- en assessmentmethoden, gebruikt in de praktijk, vinden hun toepassing. Studenten leren de verzamelde informatie uit verschillende bronnen te analyseren en te synthetiseren om uiteindelijk tot een advies/oordeel, een mondelinge en schriftelijke rapportering te komen. Het beantwoorden van de vraagstelling komt hierbij aan de orde.

Doelstellingen

Beschrijving

De BaTP wordt verwacht binnen het practicum arbeids- en organisatiepsychologie **beroepsspecifiek te kunnen redeneren**. Dit betekent dat de student in staat wordt geacht, zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten vanuit het arbeids- en organisatiepsychologisch werkveld, kwaliteitsvolle redeneringen te kunnen opbouwen. Verder wordt van de student in dit practicum verwacht in staat te zijn tot **het zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken van beroepsspecifieke informatie en het kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifiek functioneren** binnen het werkveld van de arbeids- en organisatiepsychologie. Daarenboven wordt van de student in dit practicum verwacht dat hij/ zij **oplossingsgericht kan werken**, m.a.w. wordt er van de student verwacht dat hij/zij diverse, concrete vraagstellingen vanuit de arbeids- en organisatiepsychologie i.v.m. psychodiagnostiek kan oplossen.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen

genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthelend (Niveau: weten)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: integreren)
4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: inzien)
5. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: weten)
6. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een psychologisch onderzoeksprogramma samenstellen i.f.v. de vraag, het probleem of de opdracht. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
7. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan individuen, groepen en/of organisaties screenen op verzoek van doorverwijzers en/of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen)
8. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan een psychodiagnostisch gesprek voeren. (Niveau: inzien)
9. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan observatietechnieken toepassen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
10. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan psychologische onderzoekstechnieken hanteren. Hij kan psychologische testen en proeven correct en gestandaardiseerd afnemen. (Niveau: toepassen)
11. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan verslag uitbrengen (schriftelijk en mondeling) over het psychodiagnostisch gesprek. (Niveau: toepassen)
12. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een observatierapport opstellen. (Niveau: toepassen)
13. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen)
14. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: toepassen)
15. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen)
16. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een advies formuleren. (zie ook functioneel geheel 2 : Advies- en informatieverstrekking) (Niveau: integreren)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / PR / Practicum psychodiagnostiek

Competenties

Hiervoor verwijzen we naar de competenties van de volgtijdelijkheid.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Cursus: Schepers, Theunis, Van Staey & Verspeek (2008). Practicum arbeids- en organisatiepsychologie. 2de Bachelor Toegepaste Psychologie. Antwerpen: Lessius - departement Toegepaste Psychologie.
Studiemateriaal op Toledo

Aanbevolen leermiddelen

Eigen nota's
Zie literatuurlijst bij de cursus

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De contactmomenten worden interactief opgevat. Tijdens het practicum wordt gewerkt met casussen, praktische oefeningen en opdrachten die de actieve bijdrage van studenten stimuleren. Daarnaast wordt af en toe aan de studenten gevraagd voorbereidende opdrachten uit te voeren die het beroepsspecifiek redeneren en kritisch reflecteren bevorderen.

Types

- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

De evaluatie bestaat uit twee activiteiten:

- een schriftelijk 'gesloten boek' examen (16/20): kennis-, inzichts- en toepassingsvragen.
- Verslag/ werkstuk (4/20): dit is het indienen van een individuele portfolio.

De student kan enkel slagen voor dit opleidingsonderdeel wanneer het examen is afgelegd én de portfolio is ingediend!

3e examenperiode (augustus/september)

De evaluatie bestaat uit twee activiteiten:

- een schriftelijk 'gesloten boek' examen (16/20): kennis-, inzichts- en toepassingsvragen.
- Verslag/ werkstuk (4/20): dit is het indienen van een individuele portfolio.

De student kan enkel slagen voor dit opleidingsonderdeel wanneer het examen is afgelegd én de portfolio is ingediend!

Examencontract

De evaluatie bestaat uit twee activiteiten:

- Een schriftelijk 'gesloten boek' examen (16/20): kennis-, inzichts- en toepassingsvragen.
- Verslag/ werkstuk (4/20): dit is het indienen van een individuele portfolio.

De student kan enkel slagen voor dit opleidingsonderdeel wanneer het examen is afgelegd én de portfolio is ingediend!

Begeleiding

De student kan steeds met vragen terecht bij de docenten tijdens de hoorcolleges, via e-mail of na afspraak op het bureau in de hogeschool.

Practicum school- en pedagogische psychologie

Code: TP1oPrSchIPedPs

Groep: /

Studiepunten: 3

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: deel 1

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: Aerts Annelies, Bernaerts Ivo, Janssens Vera, Van Oevelen Lies

Coördinator: Van Oevelen Lies

Info voor studiekeizers

Beschouw het opleidingsonderdeel als een handleiding in de basisprincipes van het diagnostisch handelen in schoolpsychologische en (ortho-)pedagogische context. Het referentiekader voor het psychodiagnostisch handelen is de diagnostische cyclus, volgens Pamelijer en van Beukering (2004). We gaan in op een aantal zorgvragen bij kinderen, jongeren en volwassenen met specifieke noden in een school- en (ortho)pedagogische context.

Per zorgvraag wordt met behulp van een casus een analyse van de klachten gemaakt, het psychodiagnostisch instrumentarium en onderzoeksresultaten besproken en worden de gewenste interventies geformuleerd met aandacht voor de afstemming tussen kind-, school-, gezins-, leefgroepkenmerken en hulpverleningsinstanties.

De onderzoeken die aan bod komen zijn:

- algemeen ontwikkelingsonderzoek
- algemeen intelligentieonderzoek: interpretatie van intelligentieprofielen
- onderzoek van de ontwikkelingsstoornis autisme
- onderzoek van problemen in de cognitieve ontwikkeling (verstandelijke beperking)
- onderzoek van leervoorwaarden en lees- en spellingsproblemen
- onderzoek van aandachts- en concentratieproblemen

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Practicum school- en pedagogische psychologie

Inhoud

Het psychodiagnostisch handelingsproces wordt gesitueerd in het school- en (ortho-)pedagogisch psychologisch werkveld. De fasen van het praktijkmodel van handelingsgerichte diagnostiek en advisering bij onderwijsleer- en opvoedingsproblemen worden toegelicht.

Per zorgvraag in het domein van ontwikkelen, leren en studeren wordt met behulp van een casus:

- een analyse van de klachten gemaakt
- het psychodiagnostisch instrumentarium en onderzoeksresultaten besproken
- de gewenste interventies geformuleerd met oog voor de afstemming tussen kind-, school-, gezins-, leefgroepkenmerken en hulpverleningsinstanties.

De onderzoeken die aan bod komen zijn:

- algemeen ontwikkelingsonderzoek
- algemeen intelligentieonderzoek: interpretatie van intelligentieprofielen
- onderzoek van de ontwikkelingsstoornis autisme
- onderzoek van problemen in de cognitieve ontwikkeling (verstandelijke beperking)
- onderzoek van leervoorwaarden en lees- en spellingsproblemen
- onderzoek van aandachts- en concentratieproblemen

Doelstellingen

Beschrijving

Van de BaTP wordt verwacht binnen het practicum SPP **beroepsspecifiek te kunnen redeneren**. Dit betekent dat de student in staat wordt geacht zelfstandig en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten vanuit het SPP-werkveld, kwaliteitsvolle redeneringen te kunnen opbouwen. Verder wordt van de student verwacht in staat te zijn tot het **zelfstandig en kritisch verwerken en verwerven van beroepsspecifieke informatie** en het **kritisch reflecteren op het beroepsspecifiek functioneren**. Daarnaast wordt verwacht dat de student **oplossingsgericht kan werken**, m.a.w. dat hij/zij diverse hulpvragen in het domein van school- en pedagogische psychologie psychodiagnostisch kan benaderen met als doel te komen tot een haalbare oplossing. De student wordt verondersteld te beschikken over het vermogen om informatie, ideeën, problemen en oplossingen m.b.t. zorgvragen uit het SPP-domein te kunnen **communiceren** aan leken en professionals.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
5. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthelend (Niveau: weten)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: inzien)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
6. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een psychologisch onderzoeksprogramma samenstellen i.f.v. de vraag, het probleem of de opdracht. (Niveau: inzien)
7. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een observatierapport opstellen. (Niveau: toepassen)
8. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de onderzoeksgegevens statistisch en klinisch ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
10. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
11. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
12. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / PR / Practicum psychodiagnostiek

Competenties

Hiervoor verwijzen we naar de competenties van de volgtijdelijkheid.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Cursus
- Handleidingen en testformulieren van psychodiagnostische instrumenten (opdracht).
- Materiaal op Toledo

Aanbevolen leermiddelen

- Pameijer, N. & Van Beukering, T. (2005). *Handelingsgerichte diagnostiek: een praktijkmodel voor diagnostiek en advisering bij onderwijsproblemen*. Leuven: Acco.
- Bos, A. et al. (2000). *CAP-vademecum*. Brasschaat: Coördinatieteam Antwerpen Psychodiagnostiek, losbladige publicatie.
- Kraijer, D.; Plas, J. (2001). *Psychodiagnostiek in de zorg voor verstandelijke gehandicapte mensen*. Lisse: Swets & Zeitlinger.

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving
- handleiding

Werkvormen

Omschrijving

De contactmomenten worden interactief opgevat. Docenten verwachten een actieve bijdrage van studenten en af en toe wordt een voorbereidende opdracht gegeven om het beroepsspecifiek redeneren en kritisch reflecteren te bevorderen.

Types

- practicum
- opdracht

Evaluatie**Types**

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk 'open boek-examen': toepassingsvragen en aanbieding van een casus parallel aan de besproken casussen tijdens de contacturen (16/20).

Het werkstuk betreft een individueel betrouwbaar diagnostisch onderzoek bij een leerling uit het 3e leerjaar en een professionele verslaggeving daarvan (4/20).
De student kan enkel slagen wanneer de taak is ingediend én het examen is afgelegd.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk 'open boek-examen': toepassingsvragen en aanbieding van een casus parallel aan de besproken casussen tijdens de contacturen (16/20).

Het werkstuk betreft een individueel betrouwbaar diagnostisch onderzoek bij een leerling uit het 3e leerjaar en een professionele verslaggeving daarvan (4/20).
De student kan enkel slagen wanneer de taak is ingediend én het examen is afgelegd.

Examencontract

Schriftelijk 'open boek-examen': toepassingsvragen en aanbieding van een casus parallel aan de besproken casussen uit de cursus (16/20).

Het werkstuk betreft een individueel betrouwbaar diagnostisch onderzoek bij een leerling uit het 3e leerjaar en een professionele verslaggeving daarvan (4/20).
De student kan enkel slagen wanneer de taak is ingediend én het examen is afgelegd.

Begeleiding

De student kan steeds voor vragen bij de docenten terecht tijdens de hoorcolleges, via e-mail of na afspraak op het bureel in de hogeschool.

Practicum klinische psychologie

Code: TP1oPrKlinPsy

Groep: /

Studiepunten: 3

Creditcontract mogelijk: Ja

Examencontract mogelijk: Ja

Deeltijds: deel 1

Semester: 1

Onderwijstaal: Nederlands

Docenten: De Kinder Gert, Hermans Noortje, Sleebus Min, Van Reusel Geert

Coördinator: Sleebus Min

Info voor studiekeizers

Inspeland op diverse hulpvragen wordt in practicum II klinische psychologie een aanzet gegeven tot verschillende soorten klinisch psychologisch onderzoek.

Komen aan bod:

- het intakegesprek en klachteninventarisatie als onderdeel van de diagnostische cyclus, de inhoud en vormgeving van een intakegesprek en het gebruik van verschillende methodieken bij het intakegesprek
- directe en indirecte onderzoeksmethoden, telkens gerelateerd aan een bepaalde problematiek / stoornis.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Practicum klinische psychologie

Inhoud

Deel 1: Intake en klachtenanamnese

Wat binnen dit deel aan bod komt, is een situering van het intakegesprek in de diagnostische cyclus, de inhoud en vormgeving van een intakegesprek en het gebruik van verschillende methodieken bij het intakegesprek. Dit alles wordt in de praktijk gebracht aan de hand van simulatie-oefeningen.

Deel 2: Onderzoeksmethoden

In dit tweede deel van het practicum worden directe en indirecte onderzoeksmethoden, telkens gerelateerd aan een bepaalde problematiek / stoornis, besproken:

- 1) Toepassing van de CBCL bij onderzoek van probleemgedrag bij kinderen/jongeren
- 2) Toepassing van de GKS-II bij onderzoek van gezins(dis)functioneren
- 3) Toepassing van de MMPI-II bij onderzoek van de persoonlijkheid bij volwassenen/senioren
- 4) Toepassing van de FID als indirecte methode bij kinderen/jongeren
- 5) Toepassing van de TAT als indirecte methode bij volwassenen/senioren

Een doorlopende casus zal de verschillende onderdelen van het practicum illustreren en studenten de kans bieden om vaardigheden in te oefenen en de materie te verwerken. Verscheidene opdrachten zullen gekoppeld worden aan deze casus.

Doelstellingen

Beschrijving

Doelstellingen van practicum II, klinische psychologie:

- de student kan een intakegesprek voeren, met aandacht voor de verschillende facetten die bevestigd dienen te worden om tot een hulpvraag te komen.
- de student heeft inzicht in de verschillende methodieken, die in de klinische praktijk gebruikt worden om zicht te krijgen op het functioneren van cliënten, en kan deze zelfstandig selecteren en hanteren.
- de student kan zelfstandig testinstrumenten afnemen, verwerken en resultaten interpreteren.
- de student kan mondeling en schriftelijk rapporteren.
- de student kan kritisch reflecteren op eigen handelingen en keuzes.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthaland (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan planning en afspraken verzorgen i.f.v. het onderzoek. (Niveau: toepassen)
6. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan observatietechnieken toepassen. (Niveau: toepassen)
7. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan psychologische onderzoekstechnieken hanteren. Hij kan psychologische testen en proeven correct en gestandaardiseerd afnemen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
8. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de onderzoeksgegevens statistisch en klinisch ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
10. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
11. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 / PR / Practicum psychodiagnostiek

Competenties

Hiervoor verwijzen we naar de competenties van volgtijdelijkheid

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

De Kinder, G.; Hilgert, T.; Sleebus, M., & G. Van Reusel (2007). *Practicum Klinische Psychologie*. Niet gepubliceerde cursus, Lessius Hogeschool, Antwerpen, Departement Toegepaste Psychologie

PowerPoint-presentaties op Toledo

Eigen nota's

Aanbevolen leermiddelen

- De cursus zal een lijst bevatten met aanbevolen boeken, tijdschriftartikels en handleidingen van de gebruikte instrumenten

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Naast een theoretische aanzet, zal tijdens het practicum vooral tijd besteed worden aan het aanleren en inoefenen van een aantal belangrijke instrumenten en het oefenen van vaardigheden die studenten nodig hebben in de klinische praktijk.

Types

- practicum
- begeleide zelfstudie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

De evaluatie bevat 2 onderdelen.

Studenten kunnen enkel slagen voor het practicum indien ze, naast deelname aan het schriftelijk examen, ook hun taak hebben ingediend.

- 1) Schriftelijk open boek examen, met hoofdzakelijk inzichts - en toepassingsvragen: 14/20
- 2) Taak: een onderzoek uitvoeren + een schriftelijk rapport hiervan maken: 6/20
(uitgebreide instructies: zie cursus)

3e examenperiode (augustus/september)

De evaluatie bevat 2 onderdelen.

Studenten kunnen enkel slagen voor het practicum indien ze, naast deelname aan het schriftelijk examen, ook hun taak hebben ingediend.

- 1) Schriftelijk open boek examen, met inzichts - en toepassingsvragen: 14/20
- 2) Taak: 6/20
Er wordt een nieuwe taak gemaakt en ingediend. Instructies: als de student in de voorgaande examenperiode een kind/jongere als proefpersoon heeft gekozen, wordt nu een volwassene gekozen en vice versa. De opdracht blijft verder ongewijzigd.

Examencontract

- Schriftelijk open boek examen, met inzichts - en toepassingsvragen (14/20)
- Taak (6/20). Instructies: zie cursus

Opmerking: slides gebruikt in de lessen kunnen bekomen worden bij een van de docenten.

Begeleiding

Dit practicum zal gegeven worden door 4 docenten:

Gert De Kinder (bureel SAN 2.15)
Noortje Hermans (bureel SAN 2.11)
Min Sleetbus (bureel SAN 2.16)
Geert Van Reusel (bureel SAN 2.16)

Stage

Code: TP1oStage
 Groep: /
 Studiepunten: 12
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Nee
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Opsteyn Carine
 Coördinator: Opsteyn Carine

Info voor studiekiezers

Eindelijk mag je tijdens het tweede bachelorjaar op stage! Zo kan je in het werkveld je eerste beroepservaring opdoen. Door herhaalde toepassing van de reeds verworven kennis en vaardigheden, kom je, onder begeleiding, stapsgewijs tot het je eigen maken van de competenties, nodig voor de uitoefening van het beroep. Je komt terecht in een setting waar bachelors in de toegepaste psychologie tewerkgesteld zijn.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Stage

Inhoud

Stageduur

- De student loopt 8 weken stage binnen dezelfde organisatie en volgt hierbij de uurregeling van de dienst waar hij/zij stage loopt (terugkomdag op maandag in week 4 en 6 van de stage).
- In het kader van de noodwendigheden van de dienst mag een student stage lopen tijdens het weekend en de schoolvakanties.

Inhoud

De stageinhoud is afhankelijk van het werkveld waar de student stage loopt.

- Arbeids- en organisatiepsychologisch werkveld
- Klinische psychologisch werkveld
- School- en pedagogisch psychologisch werkveld

In elk werkveld wordt de student ingeschakeld in de werking van de organisatie. Dit betekent dat de stagiair deel uitmaakt van een team en mee functioneert in de werking hiervan. Het takenpakket van de stagiair omvat vooral psychodiagnostische taken en/of psychologische begeleiding. De stage omvat eveneens organisatorische taken die eigen zijn aan de uitoefening van het beroep zoals o.a. administratie, research, deelname aan studiedagen.

De student maakt een stagewerboek dat na het beëindigen van de stage bij de supervisor wordt ingediend.

Doelstellingen

Beschrijving

- De stage verenigt de drie doelstellingen van de opleiding:
- specifieke en wetenschappelijk verantwoorde praktijkopleiding
  - theoretische scholing
  - beroepspersoonlijkheidsvorming

Stage lopen is dus meer dan alleen zicht krijgen op de werkzaamheden van een organisatie. Het is ervaring opdoen, al doende leren en het geleerde toepassen. Al werkend realiseert de student zijn leerdoelen. De student legt relaties tussen theorie en praktijk. Het is een verbreding en verdieping van de deskundigheid. Naast beroepsspecifieke kennis, vaardigheden en attitudes wordt er ook een appèl gedaan op basisvaardigheden zoals kunnen samenwerken in een team, creativiteit, flexibele en kritische houding. Het is een oriëntatie op de toekomstige beroepsuitoefening, een integratie in de wereld van de arbeid, in de cultuur van een organisatie. De student toetst zijn geschiktheid voor beroepsuitoefening in het psychologisch werkveld.

De stage in het tweede jaar is een **beroepsvoorbereidende** stage .

Onder deskundige begeleiding doet de student zijn eerste beroepservaringen op in een bepaald werkveld. De verworven theoretische kennis en vaardigheden worden aan de praktijk getoetst, nieuwe inzichten worden verworven en relevante vaardigheden eigen gemaakt. De eerste stappen worden gezet in het vormen van een beroepshouding en deontologisch geïnspireerd gedrag in het beroepsveld. De student neemt een start in het ontwikkelen van een adequate beroepspersoonlijkheid.

Rekening houdend met de reeds verworven kennis en vaardigheden wordt de student methodisch ingeschakeld in het werkveld, alhoewel het beroep nog niet volledig en zelfstandig uitgeoefend wordt.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Leiding geven - Courante leidinggevende taken kunnen uitvoeren. (Kerncompetentie)
5. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepsvelden. (Kerncompetentie)
6. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken. (Kerncompetentie)
7. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken. (Kerncompetentie)
8. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)
9. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren : - intake - erkennend - onthelend (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan informatie inwinnen bij andere hulpverleners, verwijzers of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
7. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een psychologisch onderzoeksprogramma samenstellen i.f.v. de vraag, het probleem of de opdracht. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
8. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan planning en afspraken verzorgen i.f.v. het onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
9. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan individuen, groepen en/of organisaties screenen op verzoek van doorverwijzers en/of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
10. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan een psychodiagnostisch gesprek voeren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
11. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan observatietechnieken toepassen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
12. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan psychologische onderzoekstechnieken hanteren. Hij kan psychologische testen en proeven correct en gestandaardiseerd afnemen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
13. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan verslag uitbrengen (schriftelijk en mondeling) over het psychodiagnostisch gesprek. (Niveau: toepassen)
14. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een observatierapport opstellen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
15. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
16. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de onderzoeksgegevens statistisch en klinisch ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
17. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

18. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
19. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een advies formuleren. (zie ook functioneel geheel 2 : Advies- en informatieverstrekking) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
20. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan databanken, documentatie betreffende opleidingen, instituten, organisaties en diensten raadplegen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
21. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan informatie inwinnen bij andere hulpverleners, verwijzers en/of de opdrachtgever. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
22. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan relevante gegevens registreren en ordenen i.f.v. dossieraanleg. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
23. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan informatie geven aan een cliënt/opdrachtgever. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
24. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan brochures, artikels, voorlichtingsmateriaal e.d. opstellen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
25. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan informatiesessies, avonden, organiseren en geven. (zie ook functioneel geheel 4 : Preventie) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
26. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan onderzoeksresultaten en de contextgegevens met de cliënt/ opdrachtgever bespreken om inzicht te geven in de probleemsituatie. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
27. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
28. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
29. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan ondersteunen i.f.v. de gewenste (gedrags) veranderingen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
30. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
31. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan doorverwijzen naar deskundigen (in de 2e lijn) of andere hulpverleners. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
32. Interventie - Interventie - De student kan in overleg (met team of onder supervisie) interventies plannen en organiseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
33. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
34. Interventie - Interventie - De student kan rapporteren over het verloop van de interventies. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
35. Interventie - Interventie - De student kan de interventies mee opvolgen, evalueren en bijsturen. (Niveau: toepassen)
36. Preventie - Preventie - De student kan risicogedrag, risicogroepen en risicosituaties via preventieve diagnostiek opsporen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
37. Preventie - Preventie - De student kan significante betrokkenen (beleid, leerkrachten, ouders, partners, e.a.) sensibiliseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
38. Preventie - Preventie - De student kan problemen signaleren aan hulpverlenende instanties. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
39. Preventie - Preventie - De student kan informatieactiviteiten organiseren (voordrachten, voorlichting, training, vorming, ...). (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
40. Research - Research - De student kan meewerken aan de planning en organisatie van wetenschappelijk onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
41. Research - Research - De student kan psychologisch onderzoek uitvoeren i.f.v. een wetenschappelijke opdracht. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
42. Research - Research - De student kan de onderzoeksresultaten verwerken i.f.v. een wetensch. opdracht. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
43. Research - Research - De student kan rapporteren i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
44. Research - Research - De student kan opzoekingswerk verrichten en literatuur doornemen i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
45. Research - Research - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
46. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
47. Communicatie - Rapportering - De student kan een mondelinge voorstelling voorbereiden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
48. Communicatie - Rapportering - De student kan een rapport presenteren aan collega's, opdrachtgever, derden, supervisor, ... (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
49. Communicatie - Rapportering - De student kan dossiers aanleggen en bijhouden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
50. Communicatie - Rapportering - De student kan onderhandelen en bemiddelen i.f.v. de (hulp)vraag. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
51. Communicatie - Overleg - De student kan contacten leggen met andere (hulpverlenings)- instanties en deze werkrelatie onderhouden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
52. Communicatie - Gespreksvoering - De student kan een gesprek voeren met de hulpvrager, in het kader van : - intake (zie 1.1.1) - psychodiagnostiek (zie 1.2.1) - crisisopvang (zie 3. Interventie) - advies- en informatieverstrekking (zie functioneel geheel 2.) - studie- en beroepskeuze - loopbaanplanning - ... (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
53. Communicatie - Gespreksvoering - De student kan overleg plegen met : - de opdrachtgever - het multidisciplinair team - e.a. ... (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
54. Samenwerking - Medewerking - De student kan zich situeren binnen de structuur van de organisatie. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

55. Samenwerking - Medewerking - De student erkent de hiërarchische lijnen, bevoegdheden en uitvoeringsverantwoordelijkheden. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
56. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 // Algemene psychologie
- Ba1 // Sociale psychologie
- Ba1 // Persoonlijkepsychologie
- Ba1 // Ontwikkelingspsychologie
- Ba1 // Gedragsneurowetenschappen
- Ba1 // Statistiek I
- Ba1 // Psychodiagnostiek I
- Ba1 // Gesprekstechnieken I
- Ba1 // Practicum psychodiagnostiek
- Ba1 // Werkvelden
- Ba1 // Geïntegreerd werkcollege
- Ba1 // Sociologie en cross-culturele psychologie
- Ba1 // Pedagogie

Competenties

Een student moet geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen van 1BaTP.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- stageleidraad
- evaluatieformulier

Type

- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: stageleidraad, evaluatieformulier

Werkvormen

Omschrijving

De stagiair staat centraal in een netwerk van relaties waarbij er begeleiding voorzien wordt door een stagementor op de stageplaats en een stagesupervisor vanuit de hogeschool.

Types

- Andere: stage is een specifieke vorm van 'extramuros' praktijkoefening

Evaluatie

Types

- paper/verslag
- permanente evaluatie

2e examenperiode (juni)

De procedure voor de evaluatie bestaat uit een kwalitatieve en een kwantitatieve fase. De eindbeoordeling is de verantwoordelijkheid van de hogeschool (stagesupervisor geeft punten) en gebeurt op basis van:

- het stageverloop (80%)
- de casuïstiek (10%)
- formele aspecten (5%)

Om te slagen voor de stage moet de student:

- 8 weken stage gepresteerd hebben;
- het stagewerkboek ingediend hebben;

- voldaan hebben aan de criteria betreffende stageverloop, casuïstiek en formele aspecten.

De student moet 10/20 halen om voor stage geslaagd te zijn, zoals voor elk opleidingsonderdeel. Als de student niet gedelibereerd wordt, kan hij dit opleidingsonderdeel pas in het volgend academiejaar opnieuw doen. Op grond van de aard van het opleidingsonderdeel 'stage', kan de student slechts één maal per jaar geëxamineerd worden (examenperiode van juni).

Begeleiding

De stagementor (stageplaats)

- plant in overleg met collega's, met de hogeschool en met de student de stageactiviteiten en neemt de dagelijkse leiding van de stage op zich;
- bereidt de stagiair voor op opdrachten, superviseert en volgt op, verduidelijkt en beoordeelt;
- evalueert de werkzaamheden, taak- en attitudegericht; ofwel door onmiddellijke feedback ofwel wekelijks op een afgesproken moment;
- is de persoon bij wie de stagiair terecht kan met vragen;
- heeft oog voor de benodigde kennis, de transfer van de theorie naar de praktijk, de vaardigheden en attitudes;
- kijkt wekelijks de weekagenda na, ondertekent en geeft de nodige aanmerkingen, tips en feedback;
- verstrekt in het evaluatiegesprek informatie aan de stagesupervisor en aan de student over de stagewerkzaamheden en de wijze van uitvoering;
- in voorbereiding op het evaluatiegesprek vult de mentor het evaluatieformulier in.

De stagesupervisor (Lessius hogeschool)

- begeleidt samen met de stagecoördinator het stagekeuzeproces van de student;
- geeft aan elke student specifieke informatie over de stageplaats;
- superviseert het stageverloop door opvolging van het reflectieverslag van de student, d.m.v. de tussentijdse besprekingen in de hogeschool (tijdens terugkomdagen) en de eindevaluatie;
- begeleidt de student bij zijn reflectie over de stage-ervaringen en bij de explicitering van sterke punten en leerpunten (taak- en persoonsgericht);
- ondersteunt, stuurt bij en treedt indien nodig probleemoplossend op;
- volgt het leerproces in termen van de opleidingsdoelen en werkt als dusdanig mee aan de uitbouw van de persoonlijke en professionele beroepshouding van de student;
- evalueert het leerproces en leidt het evaluatiegesprek;
- is gedurende de stageperiode bereikbaar in de hogeschool (bijkomende informatie, moeilijkheden, onduidelijkheden,...);
- begeleidt de groepeerbeoordeling na de stage;
- evalueert het stagewerkboek;
- geeft de uiteindelijke stagebeoordeling;
- koppelt terug in een afrondend gesprek met de student.

Recht

Code: TP1oRecht
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: De Vel Isabelle
Coördinator: De Vel Isabelle

Info voor studiekeizers

In de cursus wordt een overzicht gegeven van de bronnen van het recht, waarbij specifieke aandacht wordt geschonken aan de wetgeving door de Belgische instellingen (de verschillende wetgevende machten en de uitvoerende machten zowel nationaal als regionaal);

Verder wordt in de cursus nader ingegaan op het strafrecht en het strafprocesrecht, waarbij een overzicht wordt gegeven van de bestanddelen van het misdrijf, de verschillende straffen en de bijzondere criteria van straftoemeting; de volledige rechtsgang vanaf een strafbaar feit tot het einde van de strafuitvoering wordt weergegeven (vooronderzoek, de straftoemeting, de strafuitvoering en het strafeinde)

Vervolgens komt het jeugdrecht aan bod, waarbij de krachtlijnen van de bijzondere jeugdbijstand en de integrale jeugdhulp in de verf worden gezet. Tevens wordt de werking van de comités bijzondere jeugdzorg, de bemiddelingscommissie en de jeugdrechtbank toegelicht.

Tot slot wordt in de cursus een overzicht gegeven van de rechtsbronnen van het arbeidsrecht. Verder wordt gedetailleerd ingegaan op het individuele arbeidsovereenkomstenrecht (proefbeding, schorsing van de overeenkomst , einde van de overeenkomst e.d.m.) Daarnaast wordt ingegaan op het sociale zekerheidsrecht, waar onder meer onderwerpen zoals de ziekteverzekering, de pensioenregeling, de jaarlijkse vakantie, het leefloon en dergelijke meer aan bod komen.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Recht

Inhoud

Deel I : Inleiding tot het recht en grondwettelijk recht

Hoofdstuk I : oorsprong van het recht

Hoofdstuk II: begripsomschrijving van het recht

Hoofdstuk III. indeling van het recht

Hoofdstuk IV : bronnen van het recht

- gewoonterecht
- wetten
- rechtspraak
- rechtsleer

Deel II. Strafrecht en strafprocesrecht

Hoofdstuk I : inleiding

Hoofdstuk II : het misdrijf

Hoofdstuk III : de straf

- de indeling van de straffen
- de bijzondere criteria van straftoemeting

Hoofdstuk IV : het strafrechtsbedelingssysteem

- het vooronderzoek
  - de straftoemeting
  - de strafuitvoering
  - het strafeinde

Deel III : Jeugdrecht

Hoofdstuk I : inleiding

Hoofdstuk II : een historische schets

Hoofdstuk III: summier beeld van de huidige wettelijke situatie

Hoofdstuk IV : de krachtlijnen van de bijzondere jeugdbijstand

Hoofdstuk V : krachtlijnen van integrale jeugdhulp

Hoofdstuk VI : krachtlijnen van de federale regelgeving

Hoofdstuk VII : de Comités voor bijzondere jeugdzorg

Hoofdstuk VIII : de bemiddelingscommissie

Hoofdstuk IX : de jeugdrechtbank

Hoofdstuk X : de bijzondere jeugdbijstand voor meerderjarigen

Hoofdstuk XI : de voorzieningen voor bijzondere jeugdbijstand

Deel IV : Sociaal recht

Hoofdstuk I : de arbeidsovereenkomsten

Hoofdstuk II : de sociale zekerheid

Hoofdstuk III : de wet op de arbeidsongevallen

Toelichting:

In de cursus wordt een overzicht gegeven van de bronnen van het recht, waarbij specifieke aandacht wordt geschonken aan de wetgeving door de Belgische instellingen (de verschillende wetgevende machten en de uitvoerende machten zowel nationaal als regionaal);

Verder wordt in de cursus nader ingegaan op het strafrecht en het strafprocesrecht, waarbij een overzicht wordt gegeven van de bestanddelen van het misdrijf, de verschillende straffen en de bijzondere criteria van straftoemeting; de volledige rechtsgang vanaf een strafbaar feit tot het einde van de strafuitvoering wordt weergegeven (vooronderzoek, de straftoemeting, de strafuitvoering en het strafeinde)

Vervolgens komt het jeugdrecht aan bod, waarbij de krachtlijnen van de bijzondere jeugdbijstand en de integrale jeugdhulp in de verf worden gezet. Tevens wordt de werking van de comités bijzondere jeugdzorg, de bemiddelingscommissie en de jeugdrechtbank toegelicht.

Tot slot wordt in de cursus een overzicht gegeven van de rechtsbronnen van het arbeidsrecht. Verder wordt gedetailleerd ingegaan op het individuele arbeidsovereenkomstenrecht (proefbeding, schorsing van de overeenkomst , einde van de overeenkomst e.d.m.) Daarnaast wordt ingegaan op het sociale zekerheidsrecht, waar onder meer onderwerpen zoals de ziekteverzekering, de pensioenregeling, de jaarlijkse vakantie, het leefloon en dergelijke meer aan bod komen.

Doelstellingen**Beschrijving****Toelichting**

De student heeft inzicht in de fundamentele begrippen, juridische mechanismen en basisregels van het recht (bronnen van het recht, strafrecht en sociaal recht) en kan eenvoudige juridische casussen oplossen.

De student maakt kennis met de verschillende bronnen van het recht en verwerft daarbij een inzicht in de regelgeving dat zich situeert op verschillende niveau 's (federalisme); de student maakt uitgebreid kennis met het strafrecht en het strafprocesrecht, waarbij de volledige rechtsgang wordt doorlopen vanaf het strafbaar feit tot het einde van de strafuitvoering; de student doet een eerste kennismaking met de sociale wetgeving waarbij niet alleen de nadruk wordt gelegd op de principes maar ook voldoende wordt ingegaan op de bijzonderheden van deze wetgeving. De student dient in te zien dat het sociaal recht de bestaande sociale verhoudingen wil ordenen, maar dat leemtes en meervoudige interpretatiemogelijkheden in de bestaande regelgeving tot gevolg hebben dat niet voor ieder sociaal probleem een kant-en-klare oplossing bestaat

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe

probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten.

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Eigen cursus

Type

- cursus
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges waarbij de theorie wordt uiteengezet die regelmatig wordt ingeoeffend aan de hand van concrete casussen.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen, bestaande uit kennis- en inzichtsvragen en vragen waarbij concrete casussen worden vastgelegd.

3e examenperiode (augustus/september)

idem

Examencontract

Schriftelijk examen, bestaande uit kennis- en inzichtsvragen en vragen waarbij concrete casussen worden vastgelegd.

Begeleiding

De mogelijkheid bestaat tot het maken van extra oefeningen of het vragen van studeertips. Individuele vragen omtrent de leerstof zijn ook meer dan welkom voor of na het hoorcollege. De docent geeft raad over de te volgen methode, alsmede de examenstof en examinering.

Consumentenpsychologie

Code: TP1oConsPsy
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Valkeneers Guido
 Coördinator: Valkeneers Guido

Info voor studiekeizers

Het consumentengedrag doordringt ons hele leven. Mensen laten aan anderen zien wie ze (willen) zijn middels dit gedrag. Het consumentengedrag kan ook aanleiding geven tot psychologische problemen. Vandaar dat wie mensen volledig wil begrijpen dit gedrag dient te bestuderen. De cursus biedt een inzicht in dit consumentengedrag. Hierbij komen zowel individuele processen (zoals perceptie, leerprocessen,...) als groepsbeïnvloeding (referentiegroep, referentiepersoon, ...) aan bod.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Consumentenpsychologie

Inhoud

In de inleiding omschrijven we een aantal begrippen die gehanteerd worden in de consumentenpsychologie.

Deze cursus bestaat uit vier delen. In een eerste deel maken we kennis met enkele macrofactoren in het consumentengedrag. Hoe spelen culturele factoren een rol? Welk zijn de functies van goederen en diensten? In dit kader bespreken we eveneens de betekenis van de productlevenscyclus.

In een tweede deel zullen we abstractie maken van de sociale beïnvloeding van de consument en gaan ervan uit dat de persoon individuele beslissingen neemt. Tegen deze achtergrond komen volgende onderwerpen aan bod: perceptie, motivatie, attitudes, het leerproces en tenslotte het beslissingsproces.

In een derde deel bespreken we de sociale beïnvloeding van de consument. Hoe verlopen beslissingen in de huishouding? Hoe spelen referentiegroepen een rol in het consumentengedrag? Hoe verspreiden zich innovaties? Hoe worden de volgers beïnvloed door de opinieleiders? Deze vragen vormen de onderscheiden hoofdstukken van dit onderdeel.

In een slotgedeelte bespreken we de relatie tussen consumptie en welzijn. Is het zo dat meer welvaart leidt tot meer welzijn? Tegen deze achtergrond bespreken we eveneens de 'psychopathologie' van het consumentengedrag.

Doelstellingen

Beschrijving

In deze cursus verwerven de studenten inzicht in het koopgedrag. Hierbij komen zowel individuele als groepsprocessen aan bod.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Vereiste voorkennis

Competenties

De consumentenpsychologie is een vorm van toegepaste psychologie. We gaan op zoek naar toepassingen voornamelijk uit de algemene en sociale psychologie. Vandaar dat een goed inzicht in deze gebieden de basis vormt.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Er zal een syllabus en studiemateriaal via Toledo beschikbaar zijn.

Aanbevolen leermiddelen

Antonides, G., & Van Raay, W.F. (2002). *Consumentengedrag*. Utrecht: Lemma BV.

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De cursus zal gedoceerd worden in collegevorm. Bijkomend zullen de studenten uitgenodigd worden om minimaal éénmaal deel te nemen aan een consumentenonderzoek, als proefpersoon ofwel als proefleider.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Er is een schriftelijk (gesloten boek) examen voorzien. In dit examen zullen zowel inzichts- als kennisvragen aan bod komen. Een beperkt gedeelte zal uit multiple choice items bestaan.

3e examenperiode (augustus/september)

Er is een schriftelijk (gesloten boek) examen voorzien. In dit examen zullen zowel inzichts- als kennisvragen aan bod komen. Een beperkt gedeelte zal uit multiple choice items bestaan.

Examencontract

De inhoud en evaluatie van het examencontract is gelijk aan het diplomacontract.

Begeleiding

De studenten kunnen voor, tijdens als na de colleges vragen stellen. Er is eveneens de mogelijkheid via e-mail vragen te stellen.

Human resources management

Code: TP1oHumResMan
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Theunis Yoko
 Coördinator: Theunis Yoko

Info voor studiekeizers

Medewerkers vormen een waardevol bezit voor organisaties en instellingen. Daarom zijn steeds meer mensen betrokken bij het zorgvuldig beheer en de ontwikkeling van de human resources van de organisatie en daardoor neemt de behoefte aan kennis op dit terrein een enorme vlucht. In dit vak human resources management krijgt u een geheel aan opvattingen, instrumenten en methoden aangereikt gericht op het vormgeven en reguleren van arbeidsrelaties in organisaties, zodat deze productief en acceptabel zijn voor alle partijen. Dit wordt telkens aangevuld met een verfrissende vertaalslag naar de hedendaagse praktijk. Volgende HRM-topics komen onder meer aan bod: werving, selectie & assessment, introductie en socialisatie van nieuwe medewerkers, bevorderen van inzetbaarheid van medewerkers, management van uitstroom, functiewaardering en leeftijdsbewust personeelsbeleid.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Human resources management

Inhoud

Het opleidingsonderdeel 'Human Resources Management' bestaat uit 3 delen:

In het eerste, korte inleidende deel wordt de **samenhang en context van personeelsmanagement** besproken en bespreken we ook de **ontwikkelingsgeschiedenis van personeelsmanagement en HRM**.

Het tweede deel behandelt de **sturing van personeelsstromen** en gaat dieper in op topics zoals werving en selectie, assessment centers, introductie en socialisatie van nieuwe medewerkers, het bevorderen van inzetbaarheid van medewerkers, het managen van uitstroom en functiewaardering.

Ten slotte halen we in een derde en laatste deel **enkele actuele thema's** aan zoals leeftijdsbewust personeelsbeleid.

Doelstellingen

Beschrijving

Algemeen is hier de vaardigheid van belang om **beroepsspecifiek** te kunnen **redeneren** en **beroepsspecifieke informatie en methodes** op een zelfstandige en kritische manier te kunnen **verwerven en verwerken**. Daarbij verdient het **kritisch kunnen reflecteren** op het beroepsspecifieke functioneren de nodige aandacht. Belangrijk is ook dat studenten **probleemsituaties** in de beroepspraktijk aan de hand van de verworven kennis **kunnen definiëren en inschatten**. Studenten dienen ook **inzicht** te hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Op vlak van **beroepsspecifieke competenties** komt advies- en informatieverstrekking hier sterk naar voren in de verschillende aspecten. Naast **informatieverstrekking** wordt ook gewerkt aan competentie **advisering** waar de student naast informatie met een potentiële opdrachtgever ook haalbare oplossingen, begeleidingsstrategieën kan bespreken en deze kan ondersteunen in functie van de gewenste (gedrags)veranderingen.

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een gesprek voeren :. - intake - erkennend - onthaland

(Niveau: toepassen)

2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan informatie inwinnen bij andere hulpverleners, verwijzers of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: toepassen)
6. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een psychologisch onderzoeksprogramma samenstellen i.f.v. de vraag, het probleem of de opdracht. (Niveau: weten)
7. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan planning en afspraken verzorgen i.f.v. het onderzoek. (Niveau: inzien)
8. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan individuen, groepen en/of organisaties screenen op verzoek van doorverwijzers en/of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen)
9. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan verslag uitbrengen (schriftelijk en mondeling) over het psychodiagnostisch gesprek. (Niveau: toepassen)
10. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: toepassen)
11. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen)
12. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een advies formuleren. (zie ook functioneel geheel 2 : Advies- en informatieverstrekking) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
13. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan databanken, documentatie betreffende opleidingen, instituten, organisaties en diensten raadplegen. (Niveau: toepassen)
14. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan informatie geven aan een cliënt/opdrachtgever. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
15. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan brochures, artikels, voorlichtingsmateriaal e.d. opstellen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
16. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
17. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
18. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan ondersteunen i.f.v. de gewenste (gedrags) veranderingen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
19. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
20. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: toepassen)
21. Preventie - Preventie - De student kan problemen signaleren aan hulpverlenende instanties. (Niveau: toepassen)
22. Preventie - Preventie - De student kan informatieactiviteiten organiseren (voordrachten, voorlichting, training, vorming, ...). (Niveau: inzien)
23. Research - Research - De student kan onderzoekswerk verrichten en literatuur doornemen i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen)
24. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: toepassen)
25. Samenwerking - Medewerking - De student kan zich situeren binnen de structuur van de organisatie. (Niveau: weten)
26. Samenwerking - Medewerking - De student erkent de hiërarchische lijnen, bevoegdheden en uitvoeringsverantwoordelijkheden. (Niveau: inzien)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Handboek: Kluytmans, F. (2005). Leerboek Personeelsmanagement. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Materiaal op leeromgeving (PowerPoint-presentaties, bijkomende informatie) en eigen nota's.

Aanbevolen leermiddelen

Maak online toetsen per hoofdstuk: deze demo is vrij toegankelijk (zie <http://www.kluytmans.wolters.nl>)

Type

- handboek
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www
- Andere: eigen nota's

Werkvormen

Omschrijving

Het hoorcollege wordt op een interactieve, didactisch afwisselende en praktijkgerichte manier ingevuld. De lessen worden gegeven in groepsverband a rato van 1 lesbeurt per week. De laatste les is een herhalingsles waar ook de ruimte is om op vragen van studenten te antwoorden.

Types

- hoorcollege
- Andere: discussie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Het **schriftelijk examen (gesloten boek)** bestaat zowel uit meerkeuzevragen als enkele open vragen. De **meerkeuzevragen** werken met een giscorrectie, waarbij $1/(N - 1)$ punt wordt afgetrokken per fout antwoord (N is het aantal alternatieven per vraag). De meerkeuzevragen peilen zowel naar kennis als inzicht. Met de **open vragen** kan zowel naar kennis, inzicht als kritische ingesteldheid worden gepeild.

3e examenperiode (augustus/september)

Het **schriftelijk examen (gesloten boek)** bestaat zowel uit meerkeuzevragen als enkele open vragen. De **meerkeuzevragen** werken met een giscorrectie, waarbij $1/(N - 1)$ punt wordt afgetrokken per fout antwoord (N is het aantal alternatieven per vraag). De meerkeuzevragen peilen zowel naar kennis als inzicht. Met de **open vragen** kan zowel naar kennis, inzicht als kritische ingesteldheid worden gepeild.

Examencontract

Idem 2de en 3de examenperiode

Begeleiding

Studenten krijgen per hoofdstuk de doelstellingen die gekend dienen te zijn. De student kan voor vragen terecht tijdens de les, via e-mail of na afspraak op het bureel in de hogeschool (SAN 1.6). De laatste les is een herhalingsles: de student krijgt de mogelijkheid op voorhand vragen door te mailen die dan tijdens deze les zullen beantwoord worden.

Groepsdynamica

Code: TP1oGroepsDyn
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Verspeek Birgit
 Coördinator: Verspeek Birgit

Info voor studiekeuzers

"Menig menselijk gedrag kan beter verklaard worden vanuit de groep waartoe ze behoren dan vanuit het individu zelf." Van deze stelling gaan we uit tijdens het vak Groepsdynamica. Tijdens deze lessen lichten we enkele fenomenen toe (leiderschap, groepsdruk, conformisme, ...) waardoor mensen dagelijks, meestal onbewust, beïnvloed worden. Verder bekijken we de manier waarop een groep zich vormt en ontwikkelt. Aan communicatie in groepen wordt verder aandacht besteed, evenals aan het functioneren in teams, het spreken voor een grote groep en vergadertechnieken. Tijdens de lessen wordt er getracht om voorbeelden, toepassingen en beeldmateriaal te geven dat nuttig en leerrijk kan zijn voor de drie afstudeerrichtingen.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Groepsdynamica

Inhoud

Volgende hoofdthema's worden bestudeerd in aparte hoofdstukken, waarbij telkens bijzondere aandacht gaat naar de praktijk:

1. **Groepsdynamica tussen psychologie en sociologie:** Groepsdynamica bestudeert het gedrag van mensen in kleine groepen. Door haar brugfunctie tussen psychologie en sociologie neemt de groepsdynamica een unieke plaats in binnen de sociale wetenschappen.
2. **Grondslagen van de groepsdynamica:** Hier komen beknopt de hoofdstromingen binnen de groepsdynamica aan bod. Het moet duidelijk worden dat de groepsdynamica een nog jonge wetenschap is, die een complexe herkomst heeft. Daarnaast wordt hier het onderscheid tussen taakaspecten en sociaal-emotionele aspecten uiteengezet.
3. **Definitie van de groep en soorten groepen:** We differentiëren groepen naargelang hun motivatie, doelstelling, structuur, interdependentie en interactie.
4. **Niveaus en interventies in groepen:** Het verschil tussen inhouds- en betrekking-, -procedure-, bestaans-, en contextniveau wordt duidelijk gemaakt.
5. **Groepsvorming en groepsontwikkeling:** De taakgerichte en sociaal-emotionele determinanten van groepsvormingen komen aan bod, evenals de fasen van groepsontwikkeling.
6. **Communicatie:** Ter voorbereiding van het hoofdstuk omtrent communicatie in groepen besteden we aandacht aan dit onderwerp.
7. **Communicatie in groepen:** Observatie van communicatie, communicatiestructuur, groeps grootte, individuele verschillen, status en invloed, communicatie en conformiteit worden bestudeerd.
8. /
9. **Groepsprocessen en groepsfenomenen:** Bijzondere aandacht gaat naar functionele en disfunctionele rollen. De gedragsvormen van Bion worden uitgebreid besproken. De aandacht gaat eveneens naar groepsnormen, manieren van besluitvorming, conflictstijlen, afweer in groepen, groepsidentiteit en verborgen agenda's.
10. **Leiderschap:** Situationeel leiderschap, het model van Fiedler, leiderschapstijl én groepsontwikkeling komen aan bod.
11. **Het functioneren van teams:** Bijzondere aandacht geven we aan teamrollen, teamontwikkeling en teambuilding.

Doelstellingen

Beschrijving

Hoofddoel van dit vak is studenten een visie mee te geven over 'groepsdynamica' en hen bewust te maken dat menig menselijk gedrag beter kan verklaard worden vanuit de groep waartoe ze behoren dan vanuit het individu zelf." De invloed van de groep wordt immers, maatschappelijk, vaak onderschat. Het is belangrijk dat hulpverleners in spe, inzien dat de plaats van een cliënt binnen een groep belangrijk is om hun gedrag beter te kunnen verklaren. De studenten moeten problemen van cliënten breder leren bekijken in een gezins- groeps- en maatschappelijk kader

Hiervoor is kennis van én inzicht in theoretische basisnoties onontbeerlijk. Om tot een ingesteldheid van kritische zin te komen, is het echter minstens even belangrijk dat de theorie kan begrepen en toegepast worden tegen het licht

van actuele voorbeelden. Tijdens deze cursus stellen we ook als doel het analytisch- en probleem-oplossend denkvermogen van de studenten verder te ontwikkelen.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
3. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.
4. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
5. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten.

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan observatietechnieken toepassen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
3. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan relevante gegevens registreren en ordenen i.f.v. dossieraanleg. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: inzien)
5. Interventie - Interventie - De student kan in overleg (met team of onder supervisie) interventies plannen en organiseren. (Niveau: inzien)
6. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
7. Preventie - Preventie - De student kan risicogedrag, risicogroepen en risicosituaties via preventieve diagnostiek opsporen. (Niveau: inzien)

Vereiste voorkennis

Competenties

Daar groepsdynamica een brugfunctie vervult tussen psychologie en sociologie, is het belangrijk dat je kennis hebt van de opleidingsonderdelen sociale psychologie en sociologie gedoceerd in het eerste jaar. Ook de leerstof uit het opleidingsonderdeel gesprekstechnieken I wordt verondersteld gekend te zijn.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Remmerswaal, J. (2003, 7de druk). *Handboek groepsdynamica*. Soest: Nelissen. 372 blz., ISBN 9024416485, 39,80 euro.
- PowerPoint slides op Toledo.
- Eigen nota's van in het hoorcollege.
- Engelse en Nederlandse teksten en bijlagen beschikbaar tijdens de les.

Type

- handboek
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: notities

Werkvormen

Omschrijving

Tijdens dit college wordt er op een interactieve manier ingegaan op de leerstof die terug te vinden is in het handboek en op Toledo. De theorie wordt verduidelijkt met enkele gevalsstudies, beeldmateriaal en /of groepsopdrachten. Aangezien het om een kleinere groep studenten gaat, wordt in deze les verwacht dat je actief meewerkt, meedenkt en participeert in discussies tijdens de les.

Types

- hoorcollege

- discussieseminarie
- groepswerk
- begeleide zelfstudie
- opdracht

Evaluatie

Types

- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

Mondeling examen. Elke student krijgt voldoende schriftelijke voorbereidingstijd om drie vragen te beantwoorden. Het gaat om **kennis-, inzichts- en toepassingsvragen**. Op het moment dat de student bij de lector zit, worden nog bijvragen gesteld. De schriftelijke voorbereiding telt niet mee in de punten, deze is er enkel als hulp voor de student en voor een eventuele bespreking van het examen achteraf. De punten worden dus bepaald aan de hand van de inhoud en de manier waarop er mondeling op de vragen wordt geantwoord.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen. Elke student krijgt voldoende schriftelijke voorbereidingstijd om drie vragen te beantwoorden. Het gaat om **kennis-, inzichts- en toepassingsvragen**. Op het moment dat de student bij de lector zit, worden nog bijvragen gesteld. De schriftelijke voorbereiding telt niet mee in de punten, deze is er enkel als hulp voor de student en voor een eventuele bespreking van het examen achteraf. De punten worden dus bepaald aan de hand van de inhoud en de manier waarop er mondeling op de vragen wordt geantwoord.

Examencontract

Mondeling examen. Elke student krijgt voldoende schriftelijke voorbereidingstijd om drie vragen te beantwoorden. Het gaat om **kennis-, inzichts- en toepassingsvragen**. Op het moment dat de student bij de lector zit, worden nog bijvragen gesteld. De schriftelijke voorbereiding telt niet mee in de punten, deze is er enkel als hulp voor de student en voor een eventuele bespreking van het examen achteraf. De punten worden dus bepaald aan de hand van de inhoud en de manier waarop er mondeling op de vragen wordt geantwoord.

Begeleiding

De studenten kunnen steeds contact opnemen met de docent voor of na de les. ook via e-mail is de docent bereikbaar.

Intrafamiliaal geweld

Code: TP1oIntrafamGew
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Hilgert Tini
Coördinator: Hilgert Tini

Info voor studiekeizers

In dit opleidingsonderdeel komen verschillende vormen van huiselijk geweld aan bod: kindermishandeling, partnergeweld, oudermishandeling en geweld tussen siblings. Telkens worden mogelijke oorzaken, risicofactoren, uitingsvormen, gevolgen en interventies besproken. De theorie wordt geïllustreerd aan de hand van videomateriaal en casussen. Op die manier leren studenten zich bewust worden van de complexiteit van de problematiek, en krijgen ze handvaten aangereikt om in de praktijk met situaties van intrafamiliaal geweld om te gaan.

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Intrafamiliaal geweld

Inhoud

In België is één op tien kinderen en/of vrouwen slachtoffer van een vorm van mishandeling. In vele gevallen vindt het geweld plaats binnen de familie. Het is dan ook belangrijk om als toekomstige hulpverlener de signalen en kenmerken van mishandeling te (her)kennen én te weten welke stappen je kan ondernemen om in te grijpen. De cursus bestaat uit 3 hoofdstuken:

Hoofdstuk 1 handelt over kindermishandeling. In dit deel komen alle aspecten van deze complexe problematiek aan bod: definiëring en verschillende vormen van kindermishandeling, theorieën rond het ontstaan van kindermishandeling, gevolgen op korte en lange termijn, en verschillende aspecten van preventie en hulpverlening. Er is ook aandacht voor recente onderzoeken en ontwikkelingen binnen dit domein, bv. de neurobiologische gevolgen van kindermishandeling.

Hoofdstuk 2 behandelt een andere vorm van gezinsgeweld, namelijk oudermishandeling. Er wordt getracht om een zo duidelijk mogelijk beeld te geven van wat oudermishandeling precies is, hoe het kan vastgesteld worden en wat er aan kan gedaan worden.

Hoofdstuk 3 tenslotte gaat over partnergeweld, met aandacht voor de verschillende vormen van partnergeweld, het ontstaan ervan, en de hulpverlening aan slachtoffers en koppels. Specifieke technieken om het geweld een halt toe te roepen komen aan bod, zoals de time-out-methode. Ook de problematiek van kinderen die getuige zijn van geweld tussen hun ouders, krijgt in dit hoofdstuk aandacht. Tenslotte wordt stalking als specifieke vorm van partnergeweld besproken.

Regelmatig zullen casussen en videofragmenten de theorie illustreren en studenten de kans bieden om zelf kritisch te reflecteren en oplossingen te zoeken.

Doelstellingen

Beschrijving

- Kennis van / inzicht in de verschillende vormen van intrafamiliaal geweld
- Gebruikte termen begrijpen en kunnen verklaren
- Inzicht in de mogelijke oorzaken, verklaringsmodellen en gevolgen van intrafamiliaal geweld
- Weten welke stappen kunnen ondernomen worden bij het opvangen van signalen van intrafamiliaal geweld
- Kritisch kunnen redeneren m.b.t. gevalsstudies van intrafamiliaal geweld
- De principes van verschillende behandelings- en interventievormen kennen

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)
4. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een hypothese i.v.m. de vraag (het probleem) formuleren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan observatietechnieken toepassen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan doorverwijzen naar deskundigen (in de 2e lijn) of andere hulpverleners. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
6. Communicatie - Gespreksvoering - De student kan overleg plegen met : - de opdrachtgever - het multidisciplinair team - e.a. ... (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis**Competenties**

Kindermishandeling heeft vaak te maken met pedagogische onmacht van de ouders. Vandaar is het belangrijk dat studenten voorkennis hebben van pedagogische basisprincipes, die in het eerste jaar van de opleiding aan bod komen.

Leermiddelen**Verplichte leermiddelen**

Hilgert, T. (2007). Intrafamiliaal geweld. Niet gepubliceerde cursus, Lessius Hogeschool, Antwerpen, Departement Toegepaste Psychologie.

PowerPoint-presentaties op Toledo

Eigen nota's

Aanbevolen leermiddelen

In de cursus zal een literatuurlijst worden opgenomen met aanbevolen boeken en tijdschriftartikels

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen**Omschrijving**

Een deel van de colleges zal theoretisch worden ingevuld, maar er wordt eveneens tijd gemaakt om te werken rond concrete casussen en getuigenissen op video.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk gesloten boek examen
Kennisvragen, inzichtsvragen, toepassingsvragen

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk gesloten boek examen
Kennisvragen, inzichtsvragen, toepassingsvragen

Examencontract

Schriftelijk gesloten boek examen
Kennisvragen, inzichtsvragen, toepassingsvragen
Leerstof: cursus en powerpoint-presentaties.
Meer informatie kan bekomen worden bij de docent van dit opleidingsonderdeel.

Begeleiding

Hilgert Tini
Bureel SAN 2.15
tini.hilgert@lessius.eu

Gerontopsychologie

Code: TP1oGerPsy
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Vanderveken Hilde, Verwerft Els
Coördinator: Vanderveken Hilde

Info voor studiekeizers

Dit opleidingsonderdeel wil een brede benadering bieden rond psychosociale, neuropsychologische en interventie-aspecten bij oudere volwassenen. Recente wetenschappelijke bevindingen met betrekking tot normaal verouderen, mild cognitive impairment, Alzheimerdementie en andere dementiesyndromen komen aan bod. Er wordt ingegaan op zowel psychodiagnostische mogelijkheden als op hulpverlening en op het optimaliseren van levenskwaliteit bij de geriatrische populatie.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Gerontopsychologie

Inhoud

In een eerste hoofdstuk komen de psychologische aspecten binnen het normaal verouderingsproces aan bod. Hierbij wordt o.a. aandacht besteed aan ontwikkelingstaken en welbevinden op oudere leeftijd.

De eerstvolgende hoofdstukken belichten mild cognitive impairment versus dementie, en vervolgens alzheimerdementie, Lewy body dementie, vasculair bepaalde en frontotemporale dementiegroep. Niet alleen de specifieke persoonlijkheids- en cognitieve stoornissen worden hierbij beoogd, maar tevens een ruimere achtergrondkennis met inbegrip van pathogenese, klinische kenmerken, evolutie en recente visie op behandelmogelijkheden.

In een volgend deel ligt de nadruk meer op psychopathologie binnen de gerontologie. Hierin wordt gefocust op depressie, persoonlijkheidsstoornissen, rouw en probleemgedrag bij gevorderde dementie.

In het laatste deel wordt een model voor psychosociale hulpverlening belicht. De verdere hoofdstukken bieden een overzicht van mogelijke interventies. Er zal o.a. ingegaan worden op interventies bij gedragsproblemen, reminiscentie, realiteitsoriëntatietraining, validation en geïntegreerde belevingsgerichte zorg.

In een laatste hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de familiale context van de bejaarde.

Doorheen de verschillende hoofdstukken wordt ingegaan op de toepassing van psychodiagnostiek bij deze populatie en zullen frequent gehanteerde diagnostische instrumenten belicht worden.

Doelstellingen

Beschrijving

- Inzicht verwerven in beeldvorming over ouderen, het integraal ontwikkelingsmodel toegepast op ouderen, ontwikkelingstaken en welbevinden op oudere leeftijd.
- Kennis en inzicht van psychopathologie bij ouderen met name depressie, persoonlijkheidsstoornissen, rouw en gedragsproblemen bij gevorderde dementie. Inzicht in diagnostische instrumenten voor deze probleemgebieden.
- Inzicht in cognitieve achteruitgang geassocieerd aan normaal verouderen versus pathologisch verouderen.
- Kennis van de diagnostische differentiaties tussen diverse dementiesyndromen.
- Aandacht en belangstelling aanwakkeren voor de voortdurende evolutie en vorderingen in neurowetenschappelijke kennis op het gebied van de dementiebeelden.
- Kennis en inzicht van de aangebrachte visie rond psychosociale hulpverlening bij ouderen. Het adaptatie-coping model kunnen toepassen op concrete situaties
- Kennis van de verschillende vormen van psychosociale hulpverlening.
- Kennis en inzicht in de palliatieve zorg in de laatste levensfase.
- Kennis en inzicht in de situatie van de mantelzorgers en familie van de (dementerende) bejaarde.

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een psychologisch onderzoeksprogramma samenstellen i.f.v. de vraag, het probleem of de opdracht. (Niveau: weten)
3. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan individuen, groepen en/of organisaties screenen op verzoek van doorverwijzers en/of opdrachtgevers. (Niveau: weten)
4. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan conclusies trekken uit het psychologisch onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverstrekking - De student kan informatie geven aan een cliënt/opdrachtgever. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
6. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
7. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: weten)

Leermiddelen**Verplichte leermiddelen**

Eigen nota's.
Power point op Toledo
Artikels en handboekreferaten

Type

- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: artikels, handboekreferaten

Werkvormen**Omschrijving**

Hoorcollege met gebruik van casussen en beeldfragmenten.

Types

- hoorcollege

Evaluatie**Types**

- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

De student legt mondeling examen af bij beide docenten afzonderlijk. Iedere docent stelt vragen die van kennis-, inzichts- en/of toepassingsniveau kunnen zijn. Schriftelijke voorbereiding is mogelijk. Iedere docent quoteert op 10 punten.

3e examenperiode (augustus/september)

De student legt mondeling examen af bij beide docenten afzonderlijk. Iedere docent stelt vragen die van kennis-, inzichts- en/of toepassingsniveau kunnen zijn. Schriftelijke voorbereiding is mogelijk. Iedere docent quoteert op 10 punten.

Examencontract

De student richt zich tot beide docenten om de nodige informatie te verkrijgen.
Evaluatie: idem 2e en 3e examenperiode

Begeleiding

De student krijgt gelegenheid tot vragen stellen tijdens de lessen en na afspraak.

Klinische neuropsychologie

Code: TP1oKlinNeur
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Verwerft Els
 Coördinator: Verwerft Els

Info voor studiekeizers

Neuropsychologie focust zich op de hersen-gedrag relaties. In de klinische neuropsychologie probeert men te begrijpen hoe hersenaandoeningen zich manifesteren op cognitief en gedragsmatig vlak. Meer in het bijzonder wordt gekeken naar specifieke stoornissen op vlak van geheugen en leren, taal, aandachtconcentratie, waarneming, ruimte-inzicht, probleemoplossend gedrag en persoonlijkheid. Ter objectivatie hiervan wordt ruim gebruik gemaakt van psychometrisch testonderzoek en klinische observaties. Neuropsychologen hebben een specifieke inbreng bij diagnose, behandeling en begeleiding van cognitieve, emotionele en psychosociale problemen ten gevolge van hersenletsels of hersendisfuncties en dit zowel bij kinderen als bij volwassenen.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Klinische neuropsychologie

Inhoud

In de neuropsychologie wil men nagaan hoe de hersenen betrokken zijn bij het tot stand komen van belangrijke psychische gedragsfuncties, en hoe een hersenaandoening zich kan manifesteren op gedragsmatig en cognitief vlak.

Bij wijze van inleiding wordt het vakgebied algemeen toegelicht, afgegrensd tegenover verwante disciplines, en tevens kort in historisch perspectief geplaatst.

Er wordt in de verdere hoofdstukken meer specifiek ingegaan op een aantal cognitieve functies waarvan een verband aanvaard wordt met de onderliggende complexe werking van onze hersenen, nl.: taal(fasie), handelingsaspecten (praxie), perceptie(gnosie), ruimtecognitie, geheugen en leren, aandacht en executieve functies. Tegelijkertijd wordt toegelicht hoe een stoornis in hersensystemen implicaties kan hebben op gedragsvlak en resulteren in specifieke disfuncties zoals: taalstoornissen(afasie), problemen met het uitvoeren van aangeleerde handelingen(apraxie), waarnemingsstoornissen(agnosie), geheugendeficiten(amnésie), concentratiestoornissen en neglect, persoonlijkheidsveranderingen zoals problemen met emotionele en uitvoerende controle van het gedrag.

In de klinische neuropsychologie wordt uitgebreid gebruik gemaakt van psychometrisch onderzoek en degelijke observatie om voorzichtige uitspraken te doen over cognitieve, gedragsmatige en emotionele gevolgen van hersendisfuncties. Bij wijze van introductie in de neuropsychologische diagnostiek worden enkele tests kort overlopen en er wordt aan de studenten een beknopte, eenvoudige testopdracht meegegeven.

Doelstellingen

Beschrijving

Het doel van dit opleidingsonderdeel richt zich vooral op het eigen maken van de theoretische basiskennis van de klinische neuropsychologie, welke onontbeerlijk is als achtergrond voor de complexe praktijksector van dit vakgebied. Tevens wordt een degelijke basishouding beoogd met betrekking tot klinische observatie en het kunnen toepassen en hanteren van neuropsychologische testinstrumenten, waarvan er enkele aan bod komen bij wijze van introductie. Immers het herkennen, situeren en zo mogelijk objectiveren van zowel intacte als van gestoorde gedrags- en cognitieve mogelijkheden en hun relatie tot aard, plaats en omvang van hersendisfuncties, is een belangrijke vraagstelling aan de neuropsycholoog en gaat begeleiding en behandeling hiervan vooraf.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Psychologische diagnostiek - Uitvoering - De student kan psychologische onderzoekstechnieken hanteren. Hij kan psychologische testen en proeven correct en gestandaardiseerd afnemen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een observatierapport opstellen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen)
6. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: weten) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis**Competenties**

Voorkennis van gedragsneurowetenschappelijke kennis en inzichten is nuttig
Psychodiagnostische basiskennis wordt verondersteld

Leermiddelen**Verplichte leermiddelen**

- handboek : Deelman, B., *Klinische Neuropsychologie*, Boom, Amsterdam, 2004
- PowerPoint presentaties op de leeromgeving
- persoonlijke lesnotities
- assignmentinformatie op de leeromgeving (testkoffer is via uitleendienst na afspraak beschikbaar)

Aanbevolen leermiddelen

Een literatuurlijst is opgenomen in het handboek en kan ter gelegenheid van de hoorcolleges zo nodig verder worden aangevuld

Type

- handboek
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen**Omschrijving**

Voor de praktische opdracht worden enkele -frequent gehanteerde- klinisch neuropsychologische tests kort besproken tijdens de eerste lesbeurten. De studenten dienen afname ervan, verbetering, uitwerking en observaties verder zelf in te oefenen (assignmentinformatie is ook opgenomen op Toledo). Ter gelegenheid van de lessen kan men steeds individueel terecht voor eventuele vragen of verduidelijking rond afname of uitwerking van de testgegevens.

Types

- hoorcollege
- Andere: beknopte praktische testopdracht

Evaluatie**Types**

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Het schriftelijk examen (gesloten boek) omvat 2 delen :

- enkele vraagstellingen welke naar kennis en inzicht peilen van de te kennen theoretische leerstof. *Puntentotaal: 16*
- voor de evaluatie van de praktische testopdracht worden op het schriftelijk examen ruwe testgegevens van een casus verstrekt, evenals normtabellen en indien nodig ook instructies voor verbetering van de Rey Complexe Figuurtest. De student moet verbetering van de diverse tests en omzetting van ruwe testcores in normgegevens kunnen uitwerken (er wordt geen klinisch neuropsychologische interpretatie van de testresultaten gevraagd). Het gebruik van een

rekenmachine is toegestaan. *Puntentotaal: 4*

3e examenperiode (augustus/september)

Net zoals in de tweede examenperiode omvat het schriftelijk examen (gesloten boek) 2 delen :

- enkele vraagstellingen welke naar kennis en inzicht peilen van de te kennen theoretische leerstof. *Puntentotaal: 16*
- voor de evaluatie van de praktische testopdracht worden op het schriftelijk examen ruwe testgegevens van een casus verstrekt , evenals normtabellen en indien nodig ook instructies voor verbetering van de Rey Complexe Figuurtest. De student moet verbetering van de diverse tests en omzetting van ruwe testcores in normgegevens kunnen uitwerken (er wordt geen klinisch neuropsychologische interpretatie van de testresultaten gevraagd). Het gebruik van een rekenmachine is toegestaan. *Puntentotaal: 4*

Examencontract

Idem 2e en 3e examenperiode

Met betrekking tot de praktische testopdracht kan men via de docent een studiewijzer bekomen met de opdrachtomschrijving, de verdere specificatie ervan en de mogelijkheid tot ontlenen van het nodige testmateriaal via de testotheek/bibliotheek.

Begeleiding

Tijdens de colleges of via e-mail is er gelegenheid tot vraagstelling, verduidelijking, of afspraak

Onderwijs- en leerlingbegeleiding

Code: TP1oOndLIBeg
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Van Oevelen Lies
Coördinator: Van Oevelen Lies

Info voor studiekeizers

Doel: In het opleidingsonderdeel 'onderwijs- en leerlingbegeleiding' leer je beroepsspecifiek redeneren over verschillende vormen van leerlingbegeleiding. Je weet hoe je een leerling, zijn ouders of leerkrachten kan begeleiden bij problemen op vlak van leren en studeren, sociaal-emotioneel functioneren, gezondheid van de leerling. Je kent de inzichten rond motivationele gespreksvoering, oplossingsgericht en contextueel denken. Je weet hoe je een individuele begeleiding kan opzetten en welke interventies effectief zijn, gebaseerd op een juiste inschatting van de hulpvraag en van de samenwerkingsrelatie.

Inhoud: Meer concreet verdiepen we ons in contextuele leerlingbegeleiding, motiverende gespreksvoering en oplossingsgericht werken op school.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Onderwijs- en leerlingbegeleiding

Inhoud

Na de uiteenzetting van een **kader voor leerlingenbegeleiding** en een kennismaking met '**Consultatieve leerlingbegeleiding**' (wordt verder uitgediept in Practicum III SPP) worden drie vormen van leerlingbegeleiding grondig bestudeerd.

Contextuele leerlingbegeleiding

Begeleiders op school realiseren zich dat elke leerling is ingeweven in een netwerk van relaties, in een eigen context. Van de verbondenheid met ouders gaat een sterke invloed uit op het schoolleven van de leerling. Ongewoon gedrag en zwakke leerprestaties komen dikwijls mee tot stand door problemen in de ouder-kindrelatie. Bij ernstige problemen, zoals faalangst, werkhoudingsproblemen, agressie is er dan ook vaak meer aan de hand dan we vermoeden. Als begeleider kan het verhelderend zijn om de leerling in zijn context te benaderen en aandachtig te zijn voor de loyaliteit van het kind met zijn/haar ouders. We spreken dan over 'contextuele leerlingbegeleiding'. We staan stil bij deze begeleidingspraktijk in scholen (Van Mulligen, 2001).

Oplossingsgericht werken op school

In een tweede onderdeel bespreken we een directe vorm van leerlingbegeleiding: oplossingsgericht werken op school. Het oorspronkelijke model voor oplossingsgerichte therapie, zoals ontwikkeld door S. de Shazer en I.K Berg, wordt besproken en toegepast op counseling in een schoolse context. Elementen die hierbij aan bod komen zijn o.a. uitgangspunten, interventieschema, werken met leerlingen die door derden (ouders, leerkrachten, medeleerlingen) gestuurd worden, de wondervraag, ... Concreet wordt dit toegepast bij pesten op school, een klassenraad, een gesprek met een moeilijke klas.

Motivationele gespreksvoering

In een laatste onderdeel belichten we een methodiek om gedemotiveerde leerlingen te begeleiden. Om het gewoontegedrag van deze leerlingen/studenten te wijzigen dient een gedragsverandering te worden gerealiseerd. We verkennen een manier om via gesprekken tot een geconsolideerde gedragsverandering te komen.

Doelstellingen

Beschrijving

In het opleidingsonderdeel 'onderwijs- en leerlingbegeleiding' leer je beroepsspecifiek redeneren over verschillende vormen van leerlingbegeleiding. Je weet hoe je een leerling, zijn ouders of leerkrachten kan begeleiden bij problemen op

vlak van leren en studeren, sociaal-emotioneel functioneren, gezondheid van de leerling. Je kent de inzichten rond motivationele gespreksvoering, oplossingsgericht en contextueel denken. Je kan deze inzichten vertalen naar leerlingbegeleiding en weet hoe je een individuele begeleiding kan opzetten en welke interventies effectief zijn, gebaseerd op een juiste inschatting van de hulpvraag en van de samenwerkingsrelatie.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Advies- en informatieverstrekking - Informatieverzameling - De student kan informatie inwinnen bij andere hulpverleners, verwijzers en/of de opdrachtgever. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
3. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever zoeken naar haalbare oplossingen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
4. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan samen met de cliënt/opdrachtgever begeleidingsstrategieën bespreken. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
5. Advies- en informatieverstrekking - Advisering - De student kan ondersteunen i.f.v. de gewenste (gedrags) veranderingen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
6. Communicatie - Rapportering - De student kan onderhandelen en bemiddelen i.f.v. de (hulp)vraag. (Niveau: weten)
7. Communicatie - Gespreksvoering - De student kan een gesprek voeren met de hulpvrager, in het kader van : - intake (zie 1.1.1) - psychodiagnostiek (zie 1.2.1) - crisisopvang (zie 3. Interventie) - advies- en informatieverstrekking (zie functioneel geheel 2.) - studie- en beroepskeuze - loopbaanplanning - ... (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Competenties

zie competenties volgtijdelijkheid

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Van Oevelen, L. (2008). *Onderwijs- en leerlingbegeleiding*. Antwerpen: Lessius Hogeschool - Departement Toegepaste Psychologie.
- Van Mulligen, W., Gieles, P. & Nieuwenbroek, A. (2001). *Tussen thuis en school: over contextuele leerlingbegeleiding*. Acco: Leuven.
- lesnota's
- Materiaal op leeromgeving

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: lesnota's

Werkvormen

Omschrijving

De lessen worden zeer interactief opgevat. De leerstof wordt aangebracht via ervaringsoefeningen, voorbeelden en casussen. Het is de bedoeling dat de studenten op die manier een concreter zicht krijgen op de vormen van leerlingbegeleiding en zelf tot inzichten komen. In de colleges wordt van de studenten gevraagd de theoretische uitgangspunten te koppelen aan de uitgewerkte voorbeelden. Er wordt dus een actieve deelname verwacht tijdens de hoorcolleges.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

Gesloten boek examen met kennis-, inzichts- en toepassingsvragen die betrekking hebben op de verschillende onderdelen van de cursus. Het examen bestaat overwegend uit open vragen. Voorbeeldexamenvragen worden in de les behandeld.

3e examenperiode (augustus/september)

Gesloten boek examen met kennis-, inzichts- en toepassingsvragen die betrekking hebben op de verschillende onderdelen van de cursus. Het examen bestaat overwegend uit open vragen. Voorbeeldexamenvragen worden in de les behandeld.

Examencontract

Gesloten boek examen met kennis-, inzichts- en toepassingsvragen die betrekking hebben op de verschillende onderdelen van de cursus. Het examen bestaat overwegend uit open vragen. Voorbeeldexamenvragen worden in de les behandeld.

Begeleiding

Mogelijkheid tot feedback tijdens de les, via e-mail of na afspraak op het bureel (SAN 2.13).

Leerstoornissen

Code: TP1oLeerstrn
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Janssens Vera
Coördinator: Janssens Vera

Info voor studiekeizers

Beschouw het opleidingsonderdeel als een specialisatie in het domein van de leerstoornissen. We gaan dieper in op de theoretische achtergrond van leerstoornissen, zoals dyslexie en dyscalculie. Vervolgens bespreken we hoe deze diagnoses vastgesteld kunnen worden. Naast diagnosestelling hebben we ook aandacht voor de begeleiding van kinderen met leerstoornissen, hun ouders en leerkrachten.

Specialisatiegraad

gespecialiseerd

Onderwijsactiviteiten

- Leerstoornissen

Inhoud

In dit keuze onderdeel gaan we dieper in op de diagnostiek en begeleiding van leerstoornissen in het basis-, secundair en hoger onderwijs.

Na een theoretische uitdieping (vervolg van basiscursus school- en pedagogische psychologie) gaan we vooral praktisch aan de slag met casussen, videobeelden en oefeningen. We leren hoe een diagnosticus (CLB-begeleider, zorgcoördinator, klinische praktijkwerker, ...) de schoolse vaardigheden lezen, schrijven en rekenen onderzoekt bij leerproblemen en leerstoornissen als dyslexie en dyscalculie.

Vervolgens bespreken we hoe we leerkrachten kunnen ondersteunen in de aanpak en preventie van leerstoornissen in de klas. We besteden hierbij extra aandacht aan psychologische begeleidingsaspecten, niet alleen ten aanzien van de leerling, maar ook voor de ouders.

We zoeken uit wanneer buitenschoolse hulp als logopedie of buitengewoon onderwijs aangewezen is voor een leerling met leerstoornissen. Hiervoor werken we samen met het departement Logopedie. Studenten logopedie en psychologie zullen samenwerken rond een casus zodat ze zicht krijgen op het belang van een interdisciplinaire aanpak van leerstoornissen. Voor deze opdracht moeten studenten logopedie en psychologie groepjes vormen. De studenten krijgen een casus aangereikt. De bedoeling is dat dossiergegevens, observatiegegevens en testuitslagen verwerkt en geanalyseerd worden met als uiteindelijke doel een psychodiagnostisch verslag met besluitvorming en advies.

Doelstellingen

Beschrijving

In het opleidingsonderdeel 'leerstoornissen' leer je beroepsspecifiek redeneren over diagnosestelling en begeleiding van kinderen met leerstoornissen, hun ouders en leerkrachten. Je kent de theoretische inzichten over dyslexie en dyscalculie. Je kan deze inzichten vertalen naar diagnostiek en begeleiding van de verschillende betrokken partijen. Je weet welke testen je kan selecteren om een handelingsgericht advies te formuleren. Je ken de verschillende niveaus van hulpverlening. Kritisch reflecteren en samenwerken met andere disciplines zijn hierbij twee belangrijke peilers. Deze vaardigheden komen expliciet aan bod bij de interdisciplinaire opdracht.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en

verwerken. (Kerncompetentie)

3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)

4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepsvelden. (Kerncompetentie)

5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken. (Kerncompetentie)

6. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan de (hulp-) vraag of opdracht analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

2. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan informatie inwinnen bij andere hulpverleners, verwijzers of opdrachtgevers. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

3. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan beschikbare gegevens (rapporten, verslagen, dossiers) registreren en analyseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

4. Psychologische diagnostiek - Voorbereiding - De student kan een keuze maken uit de onderzoeksmiddelen voor uitvoering van onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

5. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan de testgegevens scoren en quoteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

6. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een eindrapport opstellen in functie van de diagnose. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

7. Psychologische diagnostiek - Verwerking - De student kan een advies formuleren. (zie ook functioneel geheel 2 : Advies- en informatieverstrekking) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

8. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: integreren) (Kerncompetentie)

9. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Competenties

Hiervoor verwijzen we naar de competenties van de volgtijdelijkheid.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- cursus
- nota's
- power point
- videofragmenten die tijdens de les aan bod komen

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

In het hoorcollege wordt de theorie overlopen, maar worden eveneens praktische oefeningen gedaan waarbij actieve medewerking zeer belangrijk is.

De studenten zullen een praktische opdracht uitvoeren in samenwerking met de studenten van het tweede jaar logopedie. Deze opdracht wordt verder uitgelegd tijdens het college.

Types

- hoorcollege
- groepswerk

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

2e examenperiode (juni)

Tijdens de colleges worden de studenten voorbereid op het examen door het geven van voorbeelden van examenvragen en het aangeven welke leerstofstof gekend moet zijn. De punten van de interdisciplinaire opdracht met de logopedie studenten worden bij het examen geteld. De opdracht staat op 4 punten en het examen telt mee voor 16 punten.

De student kan enkel slagen wanneer de taak is indediend én het examen is afgelegd.

3e examenperiode (augustus/september)

Tijdens de derde examenzittijd staan 16 punten op het examen. Er moet een nieuwe opdracht uitgevoerd worden. 4 punten staan op deze opdracht.

Examencontract

Schriftelijk examen (16/20)

Werkstuk: In plaats van een groepsopdracht in samenwerking met de studenten logopedie wordt er individueel aan een casus gewerkt (4/20).

Begeleiding

De studenten kunnen vragen stellen bij onduidelijkheden tijdens het college. Indien er daarna nog onduidelijkheden zijn, kunnen de studenten contact opnemen om de resterende vragen te stellen. Dit kan op het spreekuur of via mail.

Psychopedagogische methodieken

Code: TP1oPsyPedTech
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Theunis Lut
 Coördinator: Theunis Lut

Info voor studiekeizers

In het opleidingsonderdeel 'psychopedagogische methodieken' leer je, vertrekkende van een beroepsspecifieke analyse van de opvoedingssituatie en van de opvoedingsvraag, aangepaste pedagogische methodieken te ontwikkelen. Je kan de verschillende opvoedingstaken en -methodieken - relatie en communicatie, grenzen stellen en disciplineren, belonen en straffen, positieve bekrachtiging en betrokkenheid, structureren en vormgeven van het opvoedingsprogramma en van de opvoedingssituatie - analyseren en kritisch beoordelen in functie van de ontwikkelingsstimulering. Je weet hoe je de opvoedingssituatie en het opvoeden kan aanpassen aan de specifieke opvoedingssituatie van een kind, bij gezins- en opvoedingsproblemen, op school, bij kinderen met specifieke opvoedingsvragen (ASS, verstandelijke beperking, ADHD) en in een residentiële opvoedingssituatie.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Psychopedagogische methodieken

Inhoud

In het eerste deel van het keuzeonderdeel 'psychopedagogische methodieken' wordt de (ortho)pedagogische begeleiding van kinderen met een verstandelijke beperking geanalyseerd. We zullen hierbij vooral aandacht besteden aan de leertheoretische benadering van gedrags- en opvoedingsproblemen van deze kinderen. De verschillende pedagogische methodieken worden in een ruimere context beschreven en via verschillende casussen wordt naar een aangepaste pedagogische benadering gezocht.

In de volgende delen worden specifieke pedagogische methodieken bij kinderen met psychosociale problemen besproken. Kinderen met een psychische problematiek zoals ASS en ADHD vragen bijzondere psychopedagogische maatregelen. We starten dan ook met een grondige bespreking van de pedagogische behoeften van deze kinderen. Vervolgens analyseren we a.h.v. casussen de specifieke pedagogische vraagstellingen van deze kinderen om een aangepaste pedagogische benadering te selecteren en uit te werken.

Het laatste deel focust op specifieke methodieken in de opvoeding van kinderen in een residentiële setting: de pedagogische vaardigheden, kindgericht opvoeden, het stellen van grenzen en de vormgeving van een opvoedingsprogramma en van de opvoedingssituatie in een leefgroep komen hier aan bod. Er wordt o.a. aandacht besteed aan het creëren van een aangepast leefklimaat in de leefgroep, aan de pedagogische relatie in de instelling, aan de communicatie en het stellen van eisen, grenzen en verwachtingen (=sturing) in de leefgroep, aan structureren en toegankelijkheid, toereikendheid en bruikbaarheid van het opvoedingsprogramma en van de opvoedingssituatie. De problematiek van de uithuisplaatsing en terugplaatsing komt eveneens aan bod. Tenslotte wordt de samenwerking van de instelling met de school en het gezin geanalyseerd.

Doelstellingen

Beschrijving

In dit opleidingsonderdeel leer je de pedagogische vraag van kinderen met een ontwikkelingsproblematiek (verstandelijke beperking, ASS, ADHD), in een problematische gezins- en opvoedingssituatie, op school en in een residentiële setting te analyseren en kritisch te beoordelen. Deze analyse vormt de basis voor het formuleren en uitwerken van verantwoordelijke methodieken om het opvoeden en de opvoedingssituatie af te stemmen op en aan te passen aan de pedagogische behoefte van het kind en aan de opvoedingsvraag van de opvoeder (ouder, leerkracht, opvoeder).

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen

communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.

4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
6. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken.

Specifieke competenties

1. Interventie - Interventie - De student kan in overleg (met team of onder supervisie) interventies plannen en organiseren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
2. Interventie - Interventie - De student kan meewerken aan interventies. (Niveau: toepassen)
3. Interventie - Interventie - De student kan rapporteren over het verloop van de interventies. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Interventie - Interventie - De student kan de interventies mee opvolgen, evalueren en bijsturen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Preventie - Preventie - De student kan problemen signaleren aan hulpverlenende instanties. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
6. Samenwerking - Samenwerking - De student kan deelnemen aan multidisciplinair teamoverleg i.f.v. : - de (hulp)vraag - de diagnose - het advies - probleemoplossend handelen (doorverwijzing, interventie) (Niveau: inzien)

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Cursus: Theunis, L. (2008). *Psychopedagogische methodieken*. Antwerpen: Lessius Hogeschool, Departement Toegepaste Psychologie. -Onuitgegeven cursus.
- PowerPoint presentaties van de lessen.
- Casussen.

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: casussen

Werkvormen

Omschrijving

Elk deel omvat een hoorcollege waar een theoretische inleiding in de specifieke opvoedingssituatie en -nood van deze kinderen wordt gegeven. Vervolgens worden de verschillende visies omtrent aangepaste pedagogische methodieken van deze kinderen besproken en geïllustreerd met een reportage en met een geschreven casus. Tenslotte gaan de studenten met een nieuwe casus zelf aan het werk: analyseren van de opvoedingssituatie, opvoedingsvraag en opvoedingsbehoefte en het formuleren van een aangepaste pedagogische aanpak.

Types

- hoorcollege
- discussieseminarie
- begeleide zelfstudie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- Andere: het examen verloopt schriftelijk gesloten boek

2e examenperiode (juni)

Er worden tijdens het examen vier vragen gesteld, elk voor 5 punten. Twee vragen peilen naar kennis van en inzicht in de leerstof. Eén vraag omvat twee oefeningen waar de student telkens een aangepaste methodiek selecteert en uitwerkt voor een concrete pedagogische vraag. De vierde vraag betreft een casus waarbij de student de pedagogische vragen analyseert en aangepaste pedagogische methodieken stapsgewijs uitwerkt.

3e examenperiode (augustus/september)

idem

Examencontract

Er worden tijdens het examen vier vragen gesteld, elk voor 5 punten. Twee vragen peilen naar kennis van en inzicht in de leerstof. Eén vraag omvat twee oefeningen waar de student telkens een aangepaste methodiek selecteert en uitwerkt voor een concrete pedagogische vraag. De vierde vraag betreft een casus waarbij de student de pedagogische vragen analyseert en aangepaste pedagogische methodieken stapsgewijs uitwerkt.

Begeleiding

Voor, tijdens en na de lessen kunnen studenten toelichting vragen. Op vraag van de studenten kan er een monitoriaat worden ingelast.

Methoden van psychologisch onderzoek

Code: TP1oMethPsyOnd
Groep: /
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: /
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Van Vaerenbergh Griet
Coördinator: Van Vaerenbergh Griet

Info voor studiekeizers

Op onderzoek gaan. Aan onderzoek doen. Onderzoek staat centraal bij alle activiteiten van psychologen. Onderzoek is spannend. Je kan niet bezig zijn met psychologie zonder te weten hoe goed wetenschappelijk onderzoek wordt uitgevoerd. Methoden van psychologisch onderzoek doet je dan ook nadenken over verschillende onderzoeksmethoden om een zo breed mogelijk scala aan psychologische vraagstukken te kunnen oplossen.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- Methoden van psychologisch onderzoek

Inhoud

Dit keuze-onderdeel is bestemd voor elke student die zich wil verdiepen in de wetenschappelijkheid van psychologie. Het wordt zeker aangeraden aan studenten die graag verdere wetenschappelijke opleidingen, zoals Master in de psychologie, willen volgen.

Daarnaast vormt het ook een stevige basis voor het maken van de scriptie in het derde bachelorjaar.

In dit specialisatie-onderdeel kunnen twee delen onderscheiden worden.

In een eerste deel, "de grondbeginselen van onderzoek", staan we stil bij de rol van onderzoek in de psychologie, hoe onderzoeksdoelen en -hypothesen worden opgesteld, hoe de steekproeftrekking gebeurt en de resultaten hiervan generaliseerd kunnen worden.

In een tweede deel, "onderzoeksmethoden", bekijken we enerzijds kwantitatieve en anderzijds kwalitatieve onderzoeksmethoden.

Doelstellingen

Beschrijving

Methoden van psychologisch onderzoek is een inzichtsvak. Een belangrijke doelstelling is inzicht hebben in het belang van onderzoek, in de verschillende onderzoeksmethoden. Doelstelling is niet gewoon deze aspecten k nnen, maar vooral ze volledig d rhebben.

Een tweede doelstelling is de stof kunnen toepassen. Bijvoorbeeld, er bestaan verschillende soorten van hypothesen. Daarbij is het niet voldoende deze enkel te kunnen opsommen. Ook voorbeelden ervan kunnen geven, is noodzakelijk, of indien je een voorbeeld ziet, kunnen zeggen welke soort van hypothese er is.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)

4. Besef hebben van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk - Begrip en betrokkenheid hebben ontwikkeld m.b.t. ethische, normatieve en maatschappelijke vragen samenhangend met de toepassing van beroepsspecifieke inzichten en gebruiken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Research - Research - De student kan meewerken aan de planning en organisatie van wetenschappelijk onderzoek. (Niveau: toepassen)
2. Research - Research - De student kan psychologisch onderzoek uitvoeren i.f.v. een wetenschappelijke opdracht. (Niveau: toepassen)
3. Research - Research - De student kan de onderzoeksresultaten verwerken i.f.v. een wetensch. opdracht. (Niveau: toepassen)
4. Research - Research - De student kan rapporteren i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Research - Research - De student kan opzoekingswerk verrichten en literatuur doornemen i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
6. Research - Research - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Volgtijdelijkheid

- Ba1 // Algemene psychologie
- Ba1 // Statistiek I

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Er is geen handboek voorzien voor dit college. Belangrijk is dan ook eigen nota's te nemen en de Powerpoint-slides op Toledo zeker te gebruiken naar het examen toe.

Aanbevolen leermiddelen

De stof zal voor een stuk gebaseerd zijn op dit handboek.

Howitt, D., & Cramer, D. (2007). *Methoden en technieken in de psychologie*. Benelux: Pearson Education.

Daarom is dit zeker een aanbevolen leermiddel.

Type

- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Aangezien de groep voor dit keuze-onderdeel niet al te groot is, zullen regelmatig vragen gesteld worden, discussies rond methoden en technieken opgezet worden, eigen meningen gevraagd worden, enz.

Types

- hoorcollege
- discussieseminarie

Evaluatie

Types

- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

Elke student krijgt voldoende schriftelijke voorbereidingstijd om twee vragen te beantwoorden, eentje uit elk deel van de stof. De schriftelijke voorbereiding telt niet mee, deze dient enkel als hulpmiddel voor de student en voor een eventuele bespreking van het examen achteraf. De punten worden dus bepaald aan de hand van de inhoud én de (wetenschappelijke) wijze waarop er geantwoord wordt.

Op elke vraag wordt een uitgebreid antwoord verwacht, aangezien elke vraag op 10 punten staat en het totaal van het examen dus eenvoudigweg wordt opgeteld tot 20.

3e examenperiode (augustus/september)

Elke student krijgt voldoende schriftelijke voorbereidingstijd om twee vragen te beantwoorden, eentje uit elk deel van de stof. De schriftelijke voorbereiding telt niet mee, deze dient enkel als hulpmiddel voor de student en voor een eventuele bespreking van het examen achteraf. De punten worden dus bepaald aan de hand van de inhoud én de (wetenschappelijke) wijze waarop er geantwoord wordt.

Op elke vraag wordt een uitgebreid antwoord verwacht, aangezien elke vraag op 10 punten staat en het totaal van het examen dus eenvoudigweg wordt opgeteld tot 20.

Examencontract

Idem tweede en derde examenperiode.

Begeleiding

Studenten kunnen na het hoorcollege en erbuiten (op afspraak, mondeling of via mail) met vragen en bedenkingen terecht bij de lector. Er wordt een monitoraat voorzien ter voorbereiding van het mondeling examen. In dit monitoraat kunnen voorbeeldvragen aan bod komen en zaken die vanuit het hoorcollege niet voldoende duidelijk zouden zijn, bekeken worden.

International Study Conference

Code: TP1oIntStudConf
 Groep: /
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: /
 Semester: 1
 Onderwijstaal: Engels
 Docenten: Goris Elsje, Hilgert Tini, Verniers Karen
 Coördinator: Verniers Karen

Info voor studiekiezers

De Internationale Studieconferentie is een meeting voor studenten van zeven opleidingen psychologie uit Vlaanderen, Nederland, Engeland, Turkije en Litouwen. Tijdens dit verblijf volgen de studenten een programma bestaande uit diverse workshops waarin uiteenlopende topics uit het psychologische werkveld worden belicht, werkbezoeken en culturele activiteiten. Dit jaar vindt de ISC plaats in Duitsland.

Specialisatiegraad

verdiepend

Onderwijsactiviteiten

- International Study Conference

Inhoud

De Internationale Studieconferentie is een meeting voor studenten van zeven opleidingen psychologie uit Vlaanderen, Nederland, Engeland, Turkije en Litouwen. Tijdens dit verblijf volgen de studenten een programma bestaande uit diverse workshops waarin uiteenlopende topics uit het psychologische werkveld worden belicht, werkbezoeken en culturele activiteiten. Het concrete programma met de inhoud van de workshops en de bezoeken wordt op voorhand aan de studenten meegedeeld. De studenten kunnen uit de aangeboden lijst een keuze maken. De ISC zal dit academiejaar georganiseerd worden door Saxion Hogescholen uit Nederland en zal plaatsvinden in Witzenhausen (Duitsland) van 18 tot 21 november 2008.

Doelstellingen

Beschrijving

De Internationale Studieconferentie heeft tot doel de kennis en ervaring te verhogen omtrent de manier waarop psychologie in de verschillende Europese landen wordt benaderd. Bovendien wordt het contact met psychologie studenten uit andere landen gestimuleerd. Op vlak van attitude worden volgende competenties nagestreefd: openheid, cultuuroverschrijdende ingesteldheid, flexibiliteit en contactbereidheid.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Specifieke competenties

1. Research - Research - De student kan onderzoekswerk verrichten en literatuur doornemen i.f.v. wetenschappelijke opdrachten. (Niveau: toepassen)
2. Research - Research - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
3. Communicatie - Rapportering - De student kan schriftelijk rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Competenties

De studenten dienen kennis en inzicht te hebben in de basisprocessen van de algemene psychologie. Daarnaast is een basiskennis van het Engels noodzakelijk aangezien alle communicatie in het Engels verloopt.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Verplicht bijwonen van de workshops en/of bezoeken.

Type

- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: Syllabus met info over de workshops en bezoeken

Werkvormen

Omschrijving

De studenten nemen deel aan verschillende workshops, werkbezoeken en culturele activiteiten.

Types

- hoorcollege
- practicum

Evaluatie

Types

- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

De student schrijft twee papers waarin telkens één van de thema's, die aan bod kwamen tijdens de gevolgde workshops of lessen, op een wetenschappelijke manier wordt uitgewerkt. Concreet betekent dit dat de student meerdere, wetenschappelijk bronnen raadpleegt en op basis hiervan het thema zo volledig mogelijk beschrijft. In deze paper laat de student blijken in staat te zijn om wetenschappelijke literatuur kritisch te kunnen doornemen en verwerken, om verschillende bronnen te kunnen vergelijken en te integreren en om te kunnen rapporteren op een wetenschappelijke manier.

3e examenperiode (augustus/september)

Het examen in de derde examenperiode is analoog aan het examen in de eerste examenperiode.

Examencontract

Het examen is analoog aan het examen van de eerste examenperiode.

Begeleiding

Mogelijkheid tot stellen van vragen, bijsturing of feedback na afspraak op kantoor of via e-mail (coördinator).

Er zijn nog geen gegevens van Het Opleidingsonderdeel met de code TP1oKV1 Beschikbaar!